Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראָשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 161 (853) | Łódź, Sroda 14 Lipca 1926 | 7טער יאָהרגאַנג | לאָדז, מיטוואָך ג' אב תרפ"ו | Nr. 161 (853)

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

רעגירונג וועט ציהען די קאָנסעקווענצען

אויב דער סיים וועט נישט ערטיילען דאָס רעכט אַרויסצוגעבען פעראָרדנונגען מיט דער קראַפט פון געזעצען.— די רעכטע פּאַרטייען פאָדערען פון דער רעגירונג א פערזיכערונג, אַז די וואַהל-אָרדינאַציע וועט געענדערט ווערען.

וואַרשאַ, 13 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט). דער שווער-פּונקט פון דער דעבאַטע אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע ביים סיים איז געווען די פראַגע וועגען פולמאַכטען. ס'איז קלאָר געוואָרען, אַז די רעכטע וועלען נישט געבען זייער הסכמה אויף די פולמאַכטען, כל זמן די רעגירונג וועט נישט אַרויס-זאָגען איהר פּראָגראַם. די לעצטע טעג זענען די רעכטע ענטוישט אין דער רע-גירונג דערפאַר, ווייל זי זאָגט זיך נישט אַרויס פאַר ענדערען די וואַהל-אָרדי-נאַציע. די ענדעקעס האָבען אפילו דע-מאָנסטראַטיוו נישט געשיקט זייער פער-טרעטער אויף דער זיצונג פון דער סוב-קאָמיסיע וועגען די פולמאַכטען.

אַזוי ווי די רעגירונג מאַכט פון דער פולמאַכטען-פראַגע א פראַגע פון צוטרוי, דאַרף אויף דער מאָרגענדיגער זיצונג פון דער קאָמיסיע ענטשיידען ווערען דער גורל פון דער רעגירונג. אויב די פולמאַכטען וועלען אָנגענומען ווערען, דאַן וועט די רעגירונג זיך נישט אָנגע-בען אין דימיסיע, אויב נישט – וועט זי זיך בעמיהען צו בעקומען די פול-מאַכטען פאַר'ן פּרעזידענט אויף פונאַנ-דערצולאָזען דעם סיים און דאַן וועט דער סיים אויטאָמאַטיש פונאַנדערגע-לאָזט ווערען.

די ענדעקעס ערקלערען אָבער, אַז אין פאַל, ווען די רעגירונג וועט נישט געבען קיין גאַראַנטיעס פאַר ענדערען די וואַהל-אָרדינאַציע, און אויב דער סיים וועט אָט די ענדערונגען נישט דורכפיהרען, וועלען זיי נישט שטימען פאַר דער פולמאַכט פונאַנדערצולאָזען דעם סיים.

דער גאַנג פון דער זיצונג.

די קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע האָט זיך היינט פערנומען מיט דעם געזעץ-פּראָ-יעקט וועגען ענדערן די קאָנסטיטוציע אין דער דריטער לעזונג.

דער ערשטער אַרטיקעל, לויט וועל-כען דער בודזשעט ווערט בעשטימט יעדעס יאָהר דורך אַ געזעץ, איז אָנ-גענומען געוואָרען.

דעפּ. ניעדזיאַלקאָווסקי (פּ. פּ. ס.) איז שאַרף אַרויסגעטראָטען געגען אַרטיקעל, וואָס שאַפט אָפּ דאָס פּראָפּאָרציאָנעלע וואַהל-רעכט און העכערט דאָס אַקטיווע וואַהל-רעכט (פון 21 יאָהר אויף 24 און דאָס פּאַסיווע – פון 25 אויף 30) דאָס זעלבע בנוגע די אויסבעסערונגען, לויט וועלכע עס ווערט בעגרעניצט די אונ-בעריהרבאַרקייט פון די דעפּוטאַטען. געגען דער דאָזיגער בעגרעניצונג איז אויך אַרויסגעטראָטען דעפּ. גרינבוים. אין דער אָפּשטימונג זענען אָבער אַלע אויסבעסערונגען אָנגענומען געוואָרען.

אָהן דיסקוסיע איז אָנגענומען געוואָ-רען דער אַרטיקעל, לויט וועלכען אַ דעפּוטאַט טאָר נישט האָבען קיין טובות פון דער רעגירונג.

אַ לענגערע דעבאַטע האָט אַרויסגע-רופען דער אַרטיקעל וועגען ערלעדיגען דעם בודזשעט דורכ'ן סיים און סענאַט.

פּרעמיער באַרטעל

האָט פּערלאַנגט דורכאויס, אַז די ער-לעדיגונג פון בודזשעט זאָל דויערן ס"ה 5 חדשים און דערנאָך, אויב דער בודזשעט וועט נישט ערלעדיגט-ווערען, זאָל ער אויטאָמאַטיש אויסגעפיהרט-ווערען דורך דער רעגירונג. דער אַר-טיקעל איז אָנגענומען אין דער פאָרם, אַז ביים בעטראַכטען דעם בודזשעט האָט דער סיים אין זיין רשות 3 און אַ האַלבען חודש (פון די דערמאָנטע 5).

אין דער דעבאַטע איבער'ן אַרטיקעל וועגען פונאַנדערלאָזען דעם סיים און סענאַט, האָט דעפּ. ניעדזיאַלקאָווסקי פאָרגעלעגט, אַז דער קומענדיגער סיים זאָל אין די ערשטע 2 יאָהר נישט קאָ-נען פונאַנדערגעלאָזט-ווערען.

דעפּ. באַגינסקי האָט אַריינגעטראָגען אויסבעסערונגען, וועלכע בעגרעניצען די רעכט פון סענאַט זיך פונאַנדערצו-לאָזען, אויך אַז די מעהרהייט, וואָס פאָדערט אויך פונאַנדערצולאָזען דעם סיים, זאָל פערקלענערט ווערען פון 2|3 אויף 3|5. דאַן אַז דער טער-מין פון נייע וואַהלען זאָל בעשטימט ווערען אין דעקרעט פון פּרעזידענט וועגען פונאַנדערלאָזען דעם סיים.

דעם דעפּ. באַגינסקי האָט געענט-פערט דער יוסטיץ-מיניסטער מאַקאָוו-סקי. דער אַרטיקעל איז אָנגענומען גע-וואָרען אין דער לויטונג פון דער 2-טער לעזונג.

אַ ברייטע דיסקוסיע האָט אַרויסגע-רופען דער אַרטיקעל בנוגע דעם רעכט פון פּרעזידענט אַרויסצוגעבען פעראָרד-נונגען מיט דער קראַפט פון געזעצען (א. גער. פולמאַכטען).

דעפּ. שרייבער (ייד. קאָלאָ)

איז אַרויסגעטרעטען געגען אַזעלכע מיני פולמאַכטען. ער האָט פאָרגעלעגט, אַז לויט אַ בעשטימטען געזעץ זאָל דער פּרעזידענט קאָנען אַרויסגעבען אַזעלכע פעראָרדנונגען אין שטרענג בעשטימטע ראַהמען. די פעראָרדנונגען קאָנען אָבער נישט בעריהרען די וואַהל-אָרדינאַציע.

אין זעלבען זין האָבען זיך אַרויס-געזאָגט די דעפּוטאַטען קראָניג (דייטש) ניעדזיאַלקאָווסקי (פּ. פּ. ס.) און באַגינ-סקי (וויזוואָל.).

מיג. מאַקאָווסקי האָט געבעטען אָנ-צונעהמען דעם אַרטיקעל אין דער רע-גירונגס-רעדאַקציע

ביי דער אָפּשטימונג איז דער ער-שטער טייל פון אַרטיקעל אָנגענומען געוואָרען אין דער רעדאַקציע, אַז דער פּרעזידענט בעקומט דאָס דעקרעטען-רעכט אויף דער צייט, ווען דעם סיים און סענאַט זענען נישט טעטיג. דער צווייטער טייל איז אָנגענומען געוואָרען אין דער רעדאַקציע פון דעפּ. שרייבער, דהיינו, אַז אַ ספּעציעל געזעץ קאָן בע-פולמעכטיגען דעם פּרעזידענט אַרויסצו-געבען דעקרעטען מיט אַ בעשטימטער צייט און ראַהם. אַזעלכע דעקרעטען זענען נישט נוגע ענדערונגען אין דער קאָנסטיטוציע און זיי פערלירען די קראַפט, אויב זיי ווערען נישט פאָר-געלעגט דעם סיים צו בעשטעטיגען אין משך פון 14 טאָג, זינט דער סיים איז זיך צונויפגעקומען.

די נאָכמיטאָג-זיצונג.

אויף דער נאָכמיטאָג-זיצונג פון דער קאָנסטיטוציע - קאָמיסיע, אויף וועלכער ס'זענען אויך אָנוועזענד געווען דער פּרעמיער באַרטעל און דער יוסטיץ-מיניסטער מאַקאָווסקי, איז אָהן אַ דיס-קוסיע אָנגענומען געוואָרען דער אַרט. 12, לויט וועלכען דער פאָרשלאָג וועגען אינצוטרוי פאַר'ן מיניסטאָרען-ראַט קען נישט אָפּגעשטימט ווערען אויף דער זעלבער זיצונג, ווען ער ווערט אַריינגעטראָגען.

נאָכדעם זענען אָנגענומען געוואָרען אין סטראָנסקי'ס רעדאַקציע די אַרטיק-לען 13, 14, 15.

ביים בעהאַנדלען די פולמאַכטען פאַר דער רעגירונג ביז צו אָקטאָבער 1927 איז מען געקומען צו אַ הסכם אויסטיי-לען די פראַגע אין אַ בעזונדער געזעץ, אויב ס'וועלען דערצו נישט שטערען קיין פאָרמעלע טעמים.

פּרעמיער באַרטעל האָט ערקלערט,

אַז בנוגע די פולמאַכטען שטעלט די רעגירונג די פראַגע פון זיין אָדער נישט זיין, און אין פאַל, ווען דער סיים וועט נישט בעשטימען די פול-מאַכטען, וועט די רעגירונג אַרויסציהען פון דעם די קאָנסעקווענצען.

ווייטער האָט דער פּרעמיער מסכים געווען, אַז פון די פולמאַכטען זאָלען אויסגעטיילט ווערען די פּאָליטישע פראַ-גען. דער סיים וועט פונאַנדערגעלאָזט ווערען נישט פריהער ווי ענדע יאַנואַר ביז מיטען פעברואַר.

נאָך א דיסקוסיע האָט דער רעפע-רענט דעפּ. כאַטשינסקי מסכים געווען צו רעפערירען אויך דעם געזעץ וועגען די פולמאַכטען.

די דעפּוטאַטען מאַיעווסקי און ניע-דזיאַלקאָווסקי האָבען פערלאַנגט, אַז די רעגירונג זאָל צושטעלען איהר פּראָג-ראַם כאָטש אין אַלגעמיינע שטריכען.

צום סוף איז בעשלאָסען געוואָרען אויסצוואַהלען אַ סוב-קאָמיסי. צדי נ.ז.ל. האָט איהר פערטרעטער אין דער סוב-קאָמיסיע נישט געשיקט.

בעראַטונג וועגען קאַמף געגען אַרבייטסלאָזיגקייט

מיט'ן אָנטייל פון מלוכה - פּרעזידענט.

וואַרשאַ, 13 (טעלעפאָניש) אין פּרעזידיום פון מיניסטאָרען-ראַט, מיט'ן אַנטייל פון פּרעמיער באַרטעל, איז פאָרגעקומען א קאָנפערענץ וועגען קאַמף גע-גען אַרבייטסלאָזיגקייט אין לאַנד. אין דער קאָנפערענץ האָבען אַנטיילגענומען די מיניסטאָרען: פון פינאַנצען, האַנדעל, עפענטליכע אַרבייטען, אַרבייט, אינערן, באַהנען און לאַנדווירטשאַפט.

עס זענען בעטראַכט געוואָרען אַ רייהע פּראָיעקטען און ס'איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז תיכף, ווי ס'וועט נאָר מעגליך זיין, זאָל די רעגירונג צוטרעטען צו אַנ'ענערגישען קאַמף געגען אַרבייטסלאָזיגקייט.

עס איז אויך בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע וועגען רעגולירען די עמיגראַציע. עס איז קאָנסטאַטירט געוואָרען, אַז די ידיעה פון איינינגע בלע-טער, דאָס ביי פּוילישע אַרבייטער אין פראַנקרייך ווערט צוגענומען די אַר-בייט איז נישט ריכטיג.

מיט דער קאָנפערענץ האָט זיך פּעראינטערעסירט דער מלוכה-פּרעזידענט מאָשציצקי. וועלכער האָט אויסגעדריקט דעם וואונש, עס זאָל פאָרקומען איך זיין אָנוועזענהייט אַ המשך פון דער בעראַטונג.

היינט אין אָוונד איז אין שלאָס פאָרגעקומען די פאָרטזעצונג מיט'ן אָנ-טייל פון מלוכה-פּרעזידענט ביי'ם בעהאַנדלען די פראַגע וועגען אַרבייטסלאָזיג-קייט איז אויך בעריהרט געוואָרען די פראַגע וועגען רעאַליזירען דאָס היי-יאָהרי-גע גערעטעניש.

צאָל-טאַריף זאָל געהעכערט-ווערען

וואַרשאַ, 13 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). ווי מ'גיט-אי-בער פון די רעגירונגס-קרייזען זאָלען אינגיכען די צאָל-טאַריפען שטאַרק גע-העכערט-ווערען.

סיסטעמאַטישע גנבה פון באַנקנאָטען-פּאַפּיר.

וואַרשאַ, 13 (טעלעפאָניש) אין דער מאַקאָטאָווער תפיסה געפינט זיך אַ פאַבריק, וואו עס אַרבייטען לויטער אַרעסטאַנטען, און עס ווערט אין איהר אויסגעאַרבייט דאָס ספּעציעלע פּאַפּיר מיט וואַסער-צייכענס צום דרוקען 5, 10, 20 און 50 - זלאָטי - באַנקנאָטען. דאָס באַנקנאָטען-פּאַפּיר, וואָס ווערט אין דער פאַבריק אויסגעאַרבייט, איז תמיד אָפּ-געפיהרט געוואָרען אין אַ משא-אויטאָ, אונטער אַ שטרענגער קאָנטראָל אין די מלוכה'שע ליטאָגראַפישע אַנשטאַלטען, נישט קוקענדיג אויף דער שטרענגער קאָנטראָל און השגחה, האָט מען דאָך סיסטעמאַטיש צוגעג'גנב'עט גאַנצע ראָל-קעס פון דאָזיגען באַנקנאָטען-פּאַפּיר.

די ווייטערדיגע אויספאָרשונג האָט שוין פעסטגעשטעלט, אַז די גנבות האָט אויסגעפיהרט דער שאָפער זאַבטשינסקי, וואָס האָט מיט דעם אויטאָ איבערגע-פיהרט דאָס פּאַפּיר פון דער מאַקאָטאָ-ווער תפיסה אין די מלוכה'שע גראַפישע אַנשטאַלטען. זאַבטשינסקי האָט עס פערקויפט אַ געוויסען כוטשינסקי – אַנ'אייגענטימער פון אַ זאָדע-וואַסער-געוועלב אויף שוו. יערסקאַ גאַס. ביידע זענען אַרעסטירט. כוטשינסקי ווידער האָט דאָס פּאַפּיר געמוזט ווייטער פער-קויפען צו די פערשפרייטער אָדער פאַבריקאַנטען פון פאַלשע זלאָטי-באַנק-נאָטען.

דער קאָנגרעס פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

בערלין, 13 (ספּ. טעל.) מאָצקין, וואָס איז געקומען אַהער פון דער זי-צונג צון דער עקזעקוטיווע פון נאַציאָ-נאַלע מינדערהייטען האָט ערקלערט פאָלגענדעס:

דער אַלגעמיינער צוזאַמענפאָהר פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען וועט פאָר-קומען לויט'ן בעשלוס פון דער עקזעקו-טיווע–אין זשענעווע דעם 25 אויגוסט און וועט דויערען 3 טעג. דער קאָנ-גרעס וועט זיך אָפּשטעלען נישט נאָר אויף די נייע פאָדערונגען פון די נאַ-ציאָנאַלע מינדערהייטען, נאָר אויך אויף די רעפאָרמען, וואָס זענען שוין דערגרייכט געוואָרען, צ. ב. אין עסטלאַנד, וואו די מינדערהייטען האָבען בעקומען קול-טורעלע אויטאָנאָמיע.

אויף דעם קאָנגרעס וועלען מן-הסתם נישט בעטראַכט ווערען די פראַגען וועגען דער טעריטאָריאַלער אויטאָנאָמיע פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

די יודישע קאָלאָ אין פּוילען האָט שוין צוגעשיקט אַ מעלדונג, אַז זי וועט שיקען איהרע דעלעגאַטען צום קאָנגרעס.

אויף דער פראַגע, צי וועט פאָרקו-מען א בעזונדערע פאָרקאָנפערענץ פון יודישע דעלעגאַטען, ערקלערט מאָצקין פאָלגענדעס:

אין דער דאָזיגער פראַגע הערשט אַ גרויסע מיינונגס-פערשידענהייט. עס איז העכסט-וואַהרשיינליך, אַז די דאָזיגע פאָרקאָנפערענץ וועט פאָרקומען אין גענף גופא אַ פּאָר טעג פאַר דער אַל-געמיינער קאָנפערענץ.

שינוים אין צוואַנגס-זונטאָג-רוה.

רעגירונג פראָיעקטירט צו פערלענגערן די אַרבייטס-צייט אום שבת אויף 2 שעה. — פאַרשטעהער פון האַנדעלס-אָנגעשטעלטע פאַר פרייען אויסוואַהל פון רוה-טאָג.

האַנדעלס-מיניסטעריום רופט צונויף אַן אַלפּוילישע סוחרים-קאָנפערענץ.

קאָנפערענץ אין אַרבייטס-מיניסטעריום וועגען צוואַנגס-זונטאָג-רוה.

וואַרשאַ, 13 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). דאָס אַרבייטס-מיניסטעריום האָט היינט איינגעלאַדען אויף אַ קאָנפערענץ די פאָרשטעהער פונ'ם לאַנד-ראַט פון די פראָפ. פעראיינען, פונ'ם קאָמי-פעראיין און פונ'ם צענטראַלען האַנדעלס-אָנגעשטעלטען-פעראיין. צו דער קאָנפערענץ זענען געקומען מצד'ן לאַנד-ראַט די ה"ה ראַטמאַן לעוו און ה' שאָסלאַנד, מצד דעם קאָמי.-פעראיין (זשעלנע 25) ה' אַקרענט און מצד די האַנדעלס-אָנגעשטעלטע די ה"ה זאַגאַן און קאַראַל. זיי האָט אויפגענומען דער שעף פון אַרבייטס-דעפּאַרטאַמענט און האָט ערקלערט, אַז דאָס אַרבייטס-מיניסטעריום איז איצט בעשעפטיגט מיט די יודישע פּאָסטולאַטען וועגען דעם צוואַנגס-זונטאָג רוה. וועלענדיג ענטקעגען-קומען די יודישע פאָדערונגען און אַזוי ווי ערלויבען זונטאָג אַרבייטען און האַנדלען איז אויסגעשלאָסען פּראָיעקטירט דאָס אַרבייטס-מיניסטעריום צו פערלענגערן דעם שבתדיגען טאָג די אַרבייטס-צייט אויף 2 שעה אין וויל וויסען, ווי איז די שטעלונג פון די יודישע אַרבייטער.

אין נאָמען פון לאַנד-ראַט האָט ראַטמאַן לעוו ערקלעהרט, אַז זיי זענען געגען פערלענגערן דעם אַרבייטס-טאָג אויף 2 שעה, זיי לעגען אָבער פאָר מ'זאָל ערלויבען פריי אויסצוואַהלען דעם רוה-טאָג שבת אָדער זונטאָג.

דעם זעלבען שטאַנדפּונקט האָבען פערטראָטען די פערטרעטער פון צענטראַלען האַנדעלס-אָנגעשטעלטען פעראיין. די פערטרעטער פון קאָמי-פעראיין האָבען זיך אַרויסגעזאָגט געגען יעדער אַרט ענדערונגען.

דער דעפּאַרטאַמענטס-שעף האָט אַרויסגעזאָגט די מיינונג, אַז אַ פרייער אויסוואַהל פונ'ם רוה-טאָג וועט זיין נישט מעגליך אַדורכצופיהרען, ווייל ס'איז נישט מעגליך איינצושטעלען די קאָנטראָל. ער האַלט דעריבער אונטער דעם פּראָיעקט פון 2 שעה.

ס'האָט זיך ענטוויקעלט אַ מיינונגס-אויסטויש, בעת וועלכען ראַטמאַן לעוו האָט דערוויזען די מעגליכקייט פון אַדורכפיהרען די קאָנטראָל ביים פרייען אויסוואַהל פונ'ם רוה-טאָג.

צום סוף האָט דער פערטרעטער פון אַרבייטס-מיניסטעריום ערקלעה־ט, אַז די פּאָסטולאַטען פון די אַרבייטער וועלען גענומען ווערען אין בעטראַכט ביים בעהאַנדלען די פראַגע וועגען צוואַנגס-זונטאָג-רוה.

סוחרים-קאָנפערענץ ביים האַנדעלס-מיניסטעריום.

וואַרשאַ, 13 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דעם 20. וועט אין האַנדעלס-מיניסטעריום פאָרקומען אַ קאָנפערענץ מיט'ן אַנטייל פון די יודישע סוחרים פון גאַנץ פוילען. אויף דער קאָנפערענץ וועלען בעהאַנדעלט ווערען די פּאָסטולאַטען פונ'ם יודישען סוחר'טום.

אין דער קאָנפערענץ וועלען אַנטייל נעהמען 40—50 דעלעגאַטען.

קאָנפערענץ פון די ציוניסטען אין טשעכאָסלאָוואַקיען.

פּראַג, (י.ט.א.) צווישען 4-טען און 6-טען יולי איז פאָרגעקומען אין ברין די 7-טע יעהרליכע קאָנפערענץ פון די ציוניסטען אין טשעכאָסלאָוואַקיען. אין דער קאָנפערענץ האָבען זיך בעטייליגט העכער 170 דעלעגאַטען. נאָכ'ן אויסהערען די בעריכטען פון צענטראַל-קאָמיטעט זענען אָנגענומען געוואָרען אַ גאַנצע רייה בעשלוסען. אין רעזאָלוציע דריקט אויס צוטרוי צו דער פּאָליטיק פון ציוניסטיסטישען וועלט-עקזעקוטיוו און בעזונדערס צום פּרעזידענט פון דער אָרגאַניזאַציע, דר. חיים ווייצמאַן. אין אַ צווייטער רעזאָלוציע ווערט אויסגעדריקט דער וואונש עס זאָלען אַנגעגנומען ווערען אַלע מיטלען, כדי צוצוציהען אַלע יודען צו דער מיטאַרבייט ביים אויפבויען די יודישע נאַציאָנאַלע היים.

פּעטיציע פון וועלט-פערבאַנד פון די ספרדים צום ציוניסטישען אַקציאָנס-קאָמיטעט.

ירושלים, (י.ט.א.) דער עקזעקוטיוו פון וועלט-פערבאַנד פון די ספרדישע יודען האָט איבערגעגעבען אַ פּעטיציע דעם ציוניסטישען אַקציאָנס-קאָמיטעט, וועלכער קומט זיך צונויף אין לאָנדאָן דעם 22-טען ה. ח. אין דער פּעטיציע ווערט אָנגעוויזען, אויף דער פערגרעסערטער איינוואַנדערונג פון ספרדים נאָך ארץ-ישראל, וועלכע בעטרעפען ביים היינטיגען טאָג דורכשניטליך אַ דריטעל פון דער גאַנצער יודישער איינוואַנדערונג. די ספרדים דריקען אויס אַ וואונש צו פערוועגדען די סומע פון 10,000 פונט, וועלכע איז אַסיגנירט געוואָרען אויפ'ן לעצטען ציוניסטישען קאָנגרעס לטובת די ספרדים, פאַר צוועקען פון דער ספרדישער אימיגראַציע.

1,000 פונט פאַר דער ירושלים'ער אוניווערזיטעט.

לעמבערג, 13 (טעלעגראַפיש דורך י. ט. א.) דאָ איז געעפענט געוואָרען די צוואה פון מכאל לאַנגע, וועלכער איז פעראַיאָהרען אין אויגוסט געשטאָרבען אין א"י.

אין דער צוואה איז אָפּגעשריבען געוואָרען 1000 פונט פאַר דער העברעאישער אוניווערזיטעט אין ירושלים.

ירושלים, 13 (טעלעגראַפיש דורך י. ט. א.) די פערוואַלטונג פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט האָט בעקומען אַ פאָרשלאַג פון דער סאָוויעטישער רעגירונג צו טוישען זיך מיט ביכער. די סאָוויעטישע רעגירונג האָט בעאויפטראַגט דעם מלוכה'שען פערלאַג איבערצושיקען דער העברעאישער אוניווערזיטעט אַנ'אויסוואַהל פון זיינע אויסגאַבען.

נאָך דער שרעקליכער אויפרייס-קאַטאַסטראָפע אין אַמעריקאַ.

ניו-יאָרק, 13 (ספ. טעל.) נעכטען ביינאַכט האָבען ענדליך אויפגעהערט די אויפרייסען נאָך דער קאַטאַסטראָפע אין אַמוניציע-אַרסענאַל ביי לייק דענמאַרק (שטאַט ניו-דזשערסעי). תיכף האָבען רעטונגס-אַבטיילונגען אָנגעהויבען צו זוכען אונטער די חורבות. מ'האָט אַרויסגעצויגען 14 שרעקליך צוקאַלעטשטע קערפּערס.

די בעפעלקערונג האָט זיך שוין אַביסעל בערוהיגט און הויבט אָן אַהיימצוקומען. דער אַמעריקאַנער רויטער קרייץ האָט איינגעאָרדענט אַ היים פאַר 1000 געליטענע.

די אַמעריקאַנער רעגירונג בעקומט פון דער גאַנצער וועלט קאָנדאָלענץ-דעפּעשען צוליב דער שרעקליכער קאַטאַסטראָפע.

פערמאַסקירטער „נומערוס קלויזוס" אין רומעניען.

טשערנאָוויץ. (י.ט.א.) אין רומעניען איז ווי בעקאַנט איינגעפיהרט געוואָרען חוץ דעם געוועהנליכען מאַטוראַ-עקזאַמען אַ ספּעציעלער עקזאַמען ביים אָנקומען אין אוניווערזיטעט. שוין דער ג. בילדונגס-מיניסטער אַנגעלעסקו האָט ערקלערט, דאָס דער דאָזיגער עקזאַמען איז קודם כל געווענדעט געגען די יודישע סטודענטען. נישט קוקענדיג אויף די לעצטע רעגירונגס-ענדערונגען אין רומעניען, זענען דאָך די ספּעציעלע אויפנאַהמע-עקזאַמענס נישט אָבגעשאַפט געוואָרען. ביי די לעצטע אויפנאַהמע-עקזאַמענס אין די רומענישע אוניווערזיטעטען זענען דורכגעפאַלען אַלע רומענישע קאַנדידאַטען, דאַגעגען איז דורכגעפאַלען דער גרעסטער טייל קאַנדידאַטען פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען. אַזוי זענען לעצטענס צוגעטרעטען צו די פריואַונגען 6 יודישע אַבסאָלווענטען פון טשערנאָוויצער גימנאַזיום און אַלע זענען דורכגעפאַלען. די זעלבע רעזולטאַטען זענען אויך פערצייכענט געוואָרען אין אַנדערע שטעדטען. אַלע אינטערווענצען ביי דער רעגירונג וועגען אָבשאַפען די אויפנאַהמע-עקזאַמענס האָבען ביז איצט נישט געבראַכט קיין שום פּאָזיטיווען רעזולטאַט.

געשטאָרבען אַן אַלטער יודישער רעוואָלוציאָנער.

מאָסקווע, 13 (טעלעגראַפיש דורך י.ט.אַ.) דאָ איז געשטאָרבען אין עלטער פון 77 יאָהר דער יודישער רעוואָלוציאָנער ד"ר יוסף אַפּטעקמאַן. אַפּטעקמאַן האָט גענומען אַן'אַקטיווען אַנטייל אין דער אַמאָליגער „זעמליאַ אי וואָליאַ". ער האָט בעקומען אַ רעליגיעזע ערציהונג און שטאַמט פון רבנים.

האַנדווערקער-און קליינהענדלער-באַנק אין לאָדז, פּאָלודניאָוואַ 4.

די האַנדווערקער-און קליינהענדלער-באַנק אונטער'ן פּראָטעקטאָראַט פון „דזשאָינט דיסטריבושן", „יק"א" און באַנק פאַר קאָאָפּעראַציען אין וואַרשאַ, ערטיילט הלוואות האַנדווערקער און קליינהענדלער ביז 500 זל. אויפצוצאָהלען דורך 6 חדשים, נעמט אָן אַלער אַרט אינקאַסעס אויף אַלע שטעדט און שטעדטלעך (וואו זי האָט איבער 400 קאָרעספּאָנדענטען) ביי אַ מינימאַלען אָפּצאָהל.

די אינקאַסעס ווערען אויסגעצאָהלט — ביי אַ פולע גאַראַנטיע — אין טאָג פון איינגעהן.

די באַנק איז אָפען טעגליך (אויסער שבת און זונטאָג) פון 9 ביז 4 נאָכם. פאַר דער בעקוועמליכקייט פון די אינטערעסאַנטען ווערען אויך אָנגענומען אינקאַסעס פון 6 ביז 8 אָוונד. 828

צו דער עפענטליכקייט!

ה' לעאָפּאָלד לובעלסקי (ווסכאָדניאַ 51)

האָט ביי מיר געבאָרגט סחורה אויף אַ סומע פון 870 זל. נאָך אין סעפּטעמבער 1925 און נישט קוקענדיג דערויף, וואָס איך האָב איהם אויפגעפאָדערט אָפּצוגעבען דעם חוב אָדער צו אַ דין תורה, האָט ה' לובעלסקי נישט ערלעדיגט און צו דער דין תורה נישט געקומען. דעריבער פאָדער איך איהם אויף צום לעצטען מאָל, אַז ביז זונטאָג, דעם 18. יולי זאָל ער מיר די זאַך ערלעדיגען אָדער קומען צו אַ דין תורה צו הרב יאָסעלע פּיינער (גדאַנסקאַ 23) פון 11—1 מיטאָג. אין פאַל, ווען ה' לובעלסקי וועט נישט נאָכקומען מיין פערלאַנג, גיב איך איבערדעם צוויי אין גערעכט. 780 י. דרוקער, זאַוואַדזקאַ 11.

הילפס-פעראיין „בית לחם" בעקאַנטמאַכונג.

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, אַז דער ניי-געגרינדעטער הילפס-פעראיין „בית לחם" איז געעפענט געוואָרען, און געפינט זיך אין אייגענעם לאָקאַל ווסכאָדניאַ 70, ערשטער שטאָק.

די קאַנצעלאַריע איז טעטיג פון 8 ביז 10 פריה, פון 2 ביז 4 נאָכם. און פון 7 ביז 9 אין אָוונד. 714

אַלע אַרט אינפאָרמאַציעס ערטיילט די קאַנצעלאַריע אין די אויבענדערמאָהנטע ביוראָ-שעה'ן. די פערוואַלטונג.

אַכטונג, דאַמען-קאָנפעקציאָנערען!

כדי אויסצומיידען דאָס איבעררייסען די אַרבייט פאָדערן מיר אייך אויף

אַנגעמיינזאַמער קאָנפערענץ,

וואָס ס'וועט פאָרקומען היינט, דעם 14-טען יולי 8 אַ זייגער אָוונד אין לאָקאַל פון דאַמען קאָנפעקציאָנערען מיט אַכטונג

די פאַך-קאָמיסיע פון דאַמען-מאַנטעל ביים שניידער מייסטער-פעראיין פּעטריקאָווער 20. 783

Dr. med. Braun

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענעריש קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע. בעהאַנדלונג מיט קווארץ ליכט (האָר אויספאַל).

23 פּאָלודניאָוואַ 23

— טעלעפאָן 26 40. — —

נעהמט אָן פון 8—12 און פון 5—8 אָוונד.

Dr. med.

WOLF EYCHNER

Zgierska 38, tel. 34-72

ספּעצ. פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען. נעמט אָן פון 6 ביז 8 אָוונד. פון 12 ביז 1 מיטאָג אין דער לעטשניצע אויף נייער מאַרק, פּעטריקאָווער 294.

Dr. med.

EYCHNER JAKÓB

Aleja I-go Maja 16, Tel. 11-24

אינערליכעאון קינדער קראַנקהייטען. נעמט אָן פון 6—7 אין אָוו. זונטאָג פון 3—4 נם. 5691

מיר דריקען אויס אונזער טיפסטען מיט-געפיהל דעם ה' יואל און שרה דינה ליסוואַק, צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון זייער שוועסטער און שוועגערין ע"ה

רבקה הערצבערגער

זייט געטרייסט!

משה און העני רובינשטיין. 712

Dr. PRYBULSKI

זאַוואַדזקאַ 1 טעלעפאָן 25 58.

וועגער און בלאָזע הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג מיט קווארץ לאַמפּ (האָר-אויספאַל) און רענטגען שטראַהלען.

נעהמט אָן פון 9—1 און 4—8. שבת און זונטאָג: פון 4—5

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייט.

9 קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9

טעלעפאָן 27-81

ספּעציעלער קורס פאַר שטאַמלער.

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. 175

נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע, זגערושער 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאָכם.

לאדז.
14 יולי 1926

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאדז.
14. יולי 1926

ציוניסטישע מאַ״ר צענטראַלע.

דאָס בערלינער „דייטשע טאָגעבלאַט" האָט פּערעפּענטליכט אַ ידיעה א. ד. נ. „ציוניסטישע מאָרד צענטראַלע אויפגעדעקט" אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ערמאָרדונג פון דעם אַטאַמאַן אָסקילקאָ.

לויט דער דאָזיגער צייטונג קומט אויס, אַז ביי יודען עקזיסטירט אַ־אַמין מאָרד-צענטראַלע, וואָס איז פערבונדען מיט די פריימויערישע (?) ציוניסטישע קרייזען, און וועלכע האָט גלייכצייטיג אַ שייכות מיט די סאָוויעטען, אויף וויפיל די לעצטע פערפאָלגען יודישע אינטערעסען. אַטאָ די מאָרד-צענטראַלע נעהמט פראָסט-פשוט און רוימט אַראָפּ פון וועג די אומבעקוועמע געגנער.

די דאָזיגע ידיעה, און מיינונג איז אַ זעהר כאַראַקטעריסטישע, ובפרט טאַקי איז זי געאייגנעט, אַז זי זאָל שטאַמען פון אַ לייטענאַנטיש-אנטיליטישען קאָפּ...

מען דאַרף גאָר נישט לאַנג זוכען, אַז מיר זאָלען אין איהר זעהן איינעם פון די זעהר פילע ענהליכע ביישפּילען, ווען די דייטשע פאַנטאַזיע הויבט זיך אָן צו צושפּילען, און גיט פון זיך אין סך הכל אַרויס אַזעלכע דייטשע פּראָדוקטען, ווי דער אַסימילירטער ענגלענדער, דער בעקאַנטער אַנטיסעמיט טשעמבערלען.

די פאַנטאַזיע פיהרט דערצו, אַז דער פרימיטיווער דייטש זוכט אין די גאַסען פון מאָסקווע אַרומשפּאַצירען פּראַנק און פריי ווייסע בערען —

פּונקט אַזאָ מין בערישע פאַנטאַזיע איז עס, און ווען זי ווערט נאָך דערצו פערעפענטליכט און סאַנקציאָנירט דורכ'ן געדרוקטען וואָרט, איז דאָך די זאַך אודאי אין דער בעסטער אָרדנונג, און מחמת אָרדנונגספינקטליכקייט און ביבערליכען זעלבסטבעוואוסטזיין וועט דאָך אוראי אינגיכען געשיקט ווערען אַ וויסענשאַפטליכע עקספּעדיציע אין די ווילדע וועלדער פון דער ציוניסטישער מאָרד-צענטראַלע.

עס איז אויך נישט אויסגעשלאָסען, אַז עס זאָל בעשטימט ווערען אַ קאַטעדרע אין איינעם פון די פיל דייטשע אוניווערזיטעטען מיט דעם ציל צו שטודירען די „ציוניסטישע מאַסאָנעריע", און אין דער נאָהנסטער צוקונפט וועלען אויסגעבאַקען ווערען פרישע דייטש-פעלקישע ספּעציאַליסטען - פּראָפעסאָרען פון דעם אויבענאָנגערופענעם געגענשטאַנד.

און - יודישע יונגע-לייט, וואָס האָבען זיך נישט געקאָנט אַריינקריגען אין די היימישע אוניווערזיטעטען אויף די פּראַקטישע מעדיצינישע אָדער יורידישע פאַקולטעטען, וועלען זיך מאַכען וויזעס און פאָהרען אין קאַנט-ניטשע-שאָפּענהויערשען דייטשלאַנד שטודירען ציוניסטישע... מערדעריי, לויט די מאַטעריאַלען, וואָס דאָס בערלינער „דייטשע טאָגעבלאַט" וועט האָבען פאַר דער צייט בעלימערט, אויסגעפּאָרשט, און סעגרעגירט.

אָבער - אָבער אויך דאָס געהט שוין אַריבער אין דעם געביט פון פאַנטאַזיע, פון צו ווייטען אַריינבליקען אין דער צוקונפט.—

דהגם לייגען לייגט זיך עס גראָד אויפ'ן שכל.

קאָנסטאַטירט מוז אָבער ווערען דער פאַקט, אַז פון אַזאַ ידיעה, ווי דאָס „דייטשע טאָגעבלאַט" ברענגט, איז בולט אַרויסצוזעהן, אַז דער דייטש-פעלקישער מחבר פון איהר איז דערמאָרדעט אויפ'ן שכל - גאָר היבש דערמאָרדעט.

און די פראַגע איז, צי איז דאָ בעגאַנגען געוואָרען אַ מאָרד אָדער אַ... זעלבסטמאָרד?

מן.

ווייס-רוסישער אטאמאן כמארא

וועגען פעטלורא'ן און זיין ראָל אין די פּאָגראָמען.

(קאָרעספּאָנדענץ פון דאַנציג צום „נייעם פאָלקסבלאַט").

דאָ איז אָנגעקומען דער טרויעריג-בעוואוסטער ווייס-רוסישער אַטאַמאַן כמאַרא, דער אָרגאַניזירער פון די ווייס-רוסישע שיסער, וועלכער איז זיינער צייט געווען אָנגעשטעלט ביים העטמאַן סקאָראָפּאַדזקי. און דאָ האָט זיך אַטאַמאַן כמארע געווענדעט צו איינִיגע דאַנציגער יודען נאָך שטיצע. כדי אַרויסצובעקומען די שטיצע האָט דער אַטאַמאַן פאָרגעשלאָגען צו איבערצולאָזען אַלס משכון איינִיגע דאָקומענטען פון זעהר גרויסער וויכטיגקייט. אַלע ווענדונגען פון אטאמאן כמארא האָבען אָבער נישט געהאַט קיין שום פעולה.

אין אַ געשפּרעך מיט'ן י. ט. א. קאָרעספּאָנדענט האָט אטאמאן כמאַרא דערקלערט, אַז ער צווייפעלט נישט, אַז פעטלורא איז געווען אינפאָרמירט וועגען אַלע פּאָגראָמען און רויבערייען, וואָס זיינע באַנדעס האָבען אָפּגעטון, ער צווייפעלט נאָר אין דעם צי פעטלורא האָט זיך צו דעם אַלעם בעציהגען גלייכגילטיג, אָדער ער איז בכלל געווען הילפלאָז.

אַטאַמאַן כמאַרא האָט דערצעהלט, אַז אין יאָהר 1918 איז איהם אויסגעקומען אַלס בעאַמטער פון העטמאַן סקאָראָפּאַדסקי צו זיין אין וויניצע. בעת עס האָט זיך אָנגעהויבען די ירידה פון דער העטמאַנישער מאַכט און פעטלוראַ האָט אָנגעהויבען זיין אָנגריף אויף קיעוו, איז דאָס ערשטע וואָס מען האָט געקענט זעהען אויף די סלופּעס פון וויניצע איז געווען אַ גרויסער אַפיש פון פאָלגענדען אינהאַלט: „דער טויט אַלע פּריצים, מאָסקאַלען און זשידעס — די אַלע מיטהעלפער פון העטמאַן סקאָראָפּאַדסקי". דער אונטערשריפט איז געווען „פּעראיין צו בעפרייען אוקראַינע". [אַזאַ אָריגינעלער אַפיש געפינט זיך אין פּראָג אינ'ם רוסישען היסטאָרישען אַרכיוו, [וואו עס איז בכלל פעראַן גענוג אַזעלכע מאַטעריאַלען.

דער אַטאַמאַן דערצעהלט ווייטער, אַז פון וויניצע איז איהם געלונגען זיך דורכצורייסען קיין פּאַסטאָוו. דאָס אָרט, וואו עס האָט זיך געפונען פעטלוראַ מיט זיין שטאַב און דאָ האָט ער ערשט געזעהען די אמת'ע בילדער פון ראַבעווען, הרג'ענען און שענדען. דאָס זענען די בוכשטעבליכע ווערטער פון אַטאַמאַן: „אין דער זאָנע וואו פעטלוראַ האָט זיך געפינען מיט זיין שטאַב האָט מען געהאַלטען אין איין אַרעסטירען מענשען. ווי עפּעס אַ מין כשוף זענען אַלע אַרעסטירטע געווען אויס שליסליך יודען, וועלכע מען האָט אַהערגעבראַכט מאַסענווייז און מען פלעגט זיי גלייך צו שיסען. פאַקטיש איז דאָס נישט געווען קיין שיסען, נאָר אַנ'איינפאַכע הרג'עריי פון מענשען, ווייל עס איז נישט געווען קיינע בעשולדיגונגען געגען די געבראַכטע יודען, דאָס איז געווען בלויז אַ ווילען פון די צעלאָזענע שכור'ע קאַזאַקען מיט זייערע „אַטאַמאַנען", וועלכע האָבען געהאַט די איינציגע אַרבייט צו ראַבירען די יודישע קאָלאָניסטען אין די געגענדען פון פאַסטאָוו, שענדען זייערע פרויען און טעכטער און אונטערצינדען זייערע הייזער.

אויסגעצייכענט האָט זיך אין די געגענדען פון פאַסטוב דער אַטאמאן שפּעל דאָס איז געווען אַ בחור פון אַ יאָהר 18. די גאַנצע צייט, וואָס כמאַרא האָט געקענט שמעל'ן האָט ער איהם קיינמאָל נישט געזעהען ניכטער. דאָס שכור'ן פלעגט פאָרקומען צוזאַמען מיט אַלע קאָזאַקען און יעדעס מאָל האָט מען פאַרן אטאמאן געבראַכט אַנ'אַנדערע יודישע פרוי. דער אַטאמאן שילדערט אַזאַ מין בילד: [„פּלוצים רייסען זיך אַריין צווישען די קולות פון די שכור'ע קאָזאַקען ווילדע געשרייען פון פרויען, וועלכע בעטען הילף און וועלכע ווערען ביסלעכווייז איינגעשטילט. עס געהט דורך אַ שעה-צייט און די געשרייען ווערען הילכיגער, שרעקליכער. גלייכצייטיג מיט די געשרייען פון קרבנות הערט מען אַ שעלטעריי פון די קאָזאַקען.

איך דאַרף זאָגען, אַז אין דער קאַמער, וואו איך בין געווען אַרעסטירט איז נישט געווען מיט וואָס צו אָטעמען און דערפאַר בין איך שטענדיג געשטאַנען נעבען אַ קליין פענסטערל, וועלכעס האָט געעפענט אַ בליק אינ'ם קאַראָול צימער, וואו די אַלע סצענעס פלעגען פאָרקומען, און דורך אָזאַ מין לאָך-פענסטער האָב איך געזעהען אַ בילד פון שענדען, וועלכעס קען מיר נישט אַרויס פון מח. ביי קליינע פייערלעך פון צאַנקענדיגע, [ליכטערלעך האָב איך געזעהן, ווי די ווילדע פון שכרות און ליידענשאַפטען אַ חברה קאָזאַקען מיט פערראָיטעלטע פנימ'ער און פינקעלדיגע אויגען האָבען געשלעפּט צום אַרויסגאַנג לחליטין נאַקעטע פרויען, די ווייסע קערפּערס פון וועלכע האָבען זיך רעליעף אויסגעטיילט אין [דער בין-השמשות פון דער זאַקכאַנאַליע און שענדער. די אומגליקליכע קרבנות האָבען זיך געשלענגעלט אין די הענד פון זייערע הענקער, האָבען זיך אָנגעכאַפּט אין יעדער זאַך, וואָס זיי האָבען בעגעגענט אין זייער וועג, האָבען געביסען די הענד פון די קאָזאַקען און האָבען מיט ווילדע געשרייען געענטפערט אויף די קלעפּ פון די היידאַמאַקעס. ענדליך אַ קורצווייליגער קאַמף ביי דער טיר, די טיר מאַכט זיך צו און די סצענע איז צו ענדע. אין אַ צוואַנציג מינוט אַרום האָבען פערטויבטע שיסערייען אַלעס פערענדיגט".

עס איז פשוט אונגלויבליך, אַז אין אַ שטח פון איין ווערסט פון פעטלורא'ס שטאַב זאָל האָבען געקענט פאָרקומען רויבערייען, שענדעריי און מאַסען-הריגות און פעטלוראַ זאָל אין דעם נישט שולדיג זיין, האָט אַטאמאן כמארא פערענדיגט זיין געשפּרעך.

פון דער יודישער גאַס—אין דער וויטער וועלט.

דער וועג פון דעם גרויסען קונסט-קריטיקער א. ל. וואָלינסקי.

מיט דעם איצט-פערשטאָרבענעם וואָלינסקי'ן איז אַוועק פון דער וועלט איינער פון די לעצטע אידעאַליסטען, וועלכע די רוסישע ליטעראַטור איז געווען אַזוי רייך אין לעצטען פירטעל פון פאָריגען יאָהר-הונדערט. אָנגעהויבען האָט ער זיין קאַריערע, ווי דער שטייגער איז, פון קליינע פעליעטאָנען קריטישע אָפּשאַצונגען און אויך איבערזעצונגען פון דער איירָאָפּעאישער ליטעראַטור. ביסלעכווייז איז ער אָבער געוואַקסען, האָט זיך אַלץ מעהר פערטיפט אין די פּראָבלעמען פון קונסט-קענער פון אונזער צייט. זיין לעבענסוועג איז געווען בעצייכענט דורך דעם גאַנג פון ענגען יודישען קרייז, צו וועלכען עס געהערען זיינע ערשטע שאַפונגען צו דער רוסישער ליטעראַטור און צים צענטראַלען פונקט איהרען, צו דאָסטאָיעווסקי'ן, ביי וועלכען עס געפינט זיך דער שליסעל צו דער רוסישער נשמה און צום רוסישען פאָלקס-פּראָבלעם.

וואָלינסקי ווערט דער אינטערפּרעטאַטאָר פון דעם גרויסען מיסטישען גייסט, ער דערקלערט, וואָס די ברידער קאַראַמאַזאָוו ווילען, וואָס זאָגען עס פאַר ה"שדים", וואָס בעאומרוהיגען די וועלט און אין וואָס ליגט דער סוד פון „פערברעכען און שטראָף". קוים האָט ער געפונען דעם שליסעל צו דער רוסישער נשמה, איז ער געגאַנגען ווייטער און האָט זיך אונטערגענומען און ענטפּלעקט פאַר דער וועלט די גרויסע רעטעניש פון דער וועלט, וועלכע איז רעפּרעזענטירט דורך לעאָנאַרדאָ דאַ-ווינטשי, דער אוניווערסאַלער גייסט, וועלכען די וועלט-געשיכטע האָט אויסגעגעבען.

די וועלט אָנערקענט וואָלינסקי'ן אַלס דעם גרויסען קונסט-קענער, וועלכער האָט בעוויזען אַריינצודרינגען אין דער פּסיכאָלאָגיע פון צייטען און פעלקער, וועלכע זענען איהם פרעמד.

אויב ער האָט בעקאַנט אונז ערקלערען דאָסטאָיעווסקי'ן איז דאָס געווען מעהר אָדער וועניגער נאַטירליך ווייל דאָסטאָיעווסקי איז די צענטראַלע פיגור אין דער רוסישער ליטעראַטור — איהר נביא און גרויס-אינקוויזיטאָר, אַרום וועלכען עס דרייט זיך דער רוסישער געדאַנק זייט צוויי דורות. יעדערער וועלכער האָט זיך נאָר צוגערירט צו דער רוסישער ליטעראַטור האָט זיך געמוזט בעשעפטיגען מיט איהם און נעמען צו איהם אַ שטעלונג. פאַר אַ רוסישען ליטעראַטור-קריטיקער איז דאָס כמעט אוממעגליך. ער מוז זיך פערטיפען אין דאָסטאָיעווסקי'ן, ער מוז זיך בעמיען איהם צו פערשטעהן, איהם צו בעגרייפען, דעם קאַמף פון דער רוסישער נשמה מיט זיך און מיט דער וועלט.

אַנדערש איז דאָס מיט לעאָנאַרדאָ דאַ ווינטשי. דאָרט האָבען מיר פאַר אונז דעם רעפּרעזענטאַנט פון דעם איטאַליענישען רענעסאַנס, אַ גייסט, וואָס האָט בעהערשט אַלע קונסט-פאָרמען און איז געווען היימיש אין אַלע צווייגען פון דער וויסענשאַפט צו זיינער צייט. איבעראַל האָט ער אויפגעטון נייעס, האָט פאָראויסגעזעהען און געצייכענט דעם וועג פאַר אַ סך ענטדעקונגען און מעגליכקייטען פון דער נאַטור-וויסענשאַפט, פון כעמיע און טעכניק און איז געוואָרען דערמיט דער סימבאָל פון דער נייער צייט, אום אַזאַ גייסט צו בעגרייפען און איהם אונז מסביר צו זיין, מוז מען אַליין נישט בלויז זיין בעקאַנט מיט די אַלע ליטעראַרישע און קינסטלערישע דערגרייכונגען פון אונזער צייט, נאָר מען מוז אין זיך אויך האָבען אַ ניצוץ פון יענעם גרויסען, וועלט-אומפאַסענדען גייסט. אַרום די פערזאָן און דאָס ווערק פון לעאָנאַרדאָ שפּינט זיך אַ וועלט-לעגענדע, הונדערטער ביכער זענען געשריבען אין אַלע וועלט-שפּראַכען פאַר איהם און וועגען איהם. דאָ איז שווער צו זאָגען עטוואָס נייעס.

און אויב דאָס ווערק פון וואָלינסקי איבער לעאָנאַרדאַ האָט פערדינט איבערגעזעצט צו ווערען כמעט אין אַלע אייראָפּעאישע שפּראַכען און די איטאַליענישע קונסט-שטאָט מילאַן האָט איהם אָנגעטון דעם כבוד און געגעבען דעם טיטעל עהרען-בירגער, בעווייזט ווי ווייט וואָלינסקי איז אַריינגעדרונגען אין דעם גייסט פון דער צייט און האָט געזעהען דעם היסטאָרישען קינסטלער און זיין ווערק אין אַ גאַנץ נייעם ליכט.

וואָלינסקי איז געקומען פון דער יודישער גאַס און איז אַוועק אין דער ברייטער וועלט. ער האָט אָבער נישט איבערגעריסען אינגאַנצען מיט זיין פערגאַנגענהייט. די סאָציאַלע און היסטאָרישע בעדינגונגען פון זיין צייט האָבען איהם געצוואונגען, ווי אויך אַנדערע צו זוכען אַ פלאַץ צווישען די פרעמדע. צו ענג איז פאַר איהם געווען די יודישע גאַס, צו קליין דער האָריזאָנט אום ער זאָל קענען דאָרט זיך אויסלעבען און ווירקען. ער האָט אָבער נישט איבערגעריסען ווי אויך אַנדערע מיט דער טראַדיציע. פון צייט צו צייט קערט ער זיך אום און וואַרפט אַ בליק אויף זיין פערגאַנגענהייט און ווען ער דערזעהט דאָרט אַ נייע דערשיינונג, אַ קולטורעלען אויפטוי, בעגריסט ער עס, און בעמיהט זיך עס צו פערשטעהן און אויך פאַר אַנדערע עס צו ערקלעהרען. ער האָלט אויך פאַר נויטיג צו רעאַגירען אויף געוויסע אָנגריפען געגען יודען אויב זיי ווערען געמאַכט אונטער דער מאַסקע פון קולטור. אַזוי רעדאַגירט ער דאָס בעקאַנטע ווערק פון אָטאָ וויינינגער „געשלעכט און כאַראַקטער", אַ ווערק וואָס האָט אַרויסגערופען אַ שטורם אין דער גאַנצער קולטור-וועלט, ווייל דאָ האָט אַ יוד אין אַ וויסענשאַפטליכער פאָרם געפּרובט בעגרינדען דעם קולטור-אַנטיסעמיטיזם אויף נאַטור-וויסענשאַפטליכע און ראַסען-היגיענישע יסודות. אַזאַ ווערק האָט מען נישט געקענט פערבייגעהן מיט שטילשווייגען. ער רעדאַגירט דערום די איבערזעצונגען און שרייבט דערצו אַ גרויסע הקדמה, אין וועלכע ער איז סותר די כלומרשט וויסענשאַפטליכע, זעלבסטפערניכטענדע, אַנטיסעמיטישע פשטלעך פון מחבר.

וואָלינסקי ווייזט אויך אַרויס פערשטענדניש פאַר די נייע טענדענצען אין יודישען לעבען אויפ'ן געביט פון קינסטלערישען שאַפען. ווען ס'טרעט אַרויס די „הבימה" און ווייזט די נייע מעגליכקייטען פאַר דער יודישער דראַמאַטישער קונסט, איז וואָלינסקי איינער פון די ערשטע, וואָס בעמיהט זיך איהר צו פערשטעהן און ערקלעהרען דער וועלט איהרע בעדייטונג. ער רעכענט זיך נישט מיט די פּאָליטישע טענדענצען פון זיין סביבה וועלכע וויל זיך מאַכען נישט זעהענדיג און בעמיהט זיך צו פערשווייגען דעם נייעם פּרוב צו שאַפען אַ יודישע אָריגינעלע טעאַטער-סטודיע אין דער רוסישער סביבה. זיין אַרטיקעל אין וועלכען ער ווייזט אַרויס זיין בעגייסטערונג פאַר „הבימה" האָט זעהר פיל מיטגעהאָלפען דעם העברעאישען טעאַטער אין זיין קאַמף פאַר אָנערקענונג.

וואָלינסקי איז אויך איינער פון די רוסישע קינסטלער, וועלכער איז נישט געשלאָפען פון לאַנג. ער איז געבליבען אויפ'ן אָרט און פאָרט ווייטער פאָרגעזעצט זיין אַרבייט ביי די נייע בעדינגונגען. די רעגירונג האָט אָנערקענט זיין ערליכען שטרעבען און איז איהם געקומען צו הילף אין זיין אַרבייט.

מיט'ן טויט פון וואָלינסקי געהט אַוועק איינער פון די לעצטע אידעאַליסטען, מיט וועלכע די רוסישע ליטעראַטור איז אין לעצטען פערטעל פון פאָריגען יאָהר-הונדערט געווען אַזוי רייך. אויך די יודישע מאָדערנע ליטעראַטור און קולטור פערלירט אין איהם אַ גוטען פריינד און זעהט נישט ווער עס זאָל קענען פערנעהמען זיין אָרט.

ה. עדין.

ניַיער פאָלקסבלאַט
14. יולי 1926.

דאָס לאָדזשער לעבען

ניַיער פאָלקסבלאַט
14. יולי 1926.

14
מיטוואָך
ג׳
אב תרפ״ו

יולי.
זון־אויפגאַנג 4,10
זון־אונטערגאַנג 6,57
לענג פון טאָג 14,24

אַרום מאָרד אויפ׳ן פאַבריקאַנט יוסף דאַבראַניצקי

פּרטים וועגען שוידערליכען טעראָר־אַקט.

אַ טויזענד־קעפּיגער עולם בעגלייט די לויה פון טראַגיש־אומגעקומענעם

דער טראַגישער טויט פון דעם בעקאַנטען לאָדזשער אינדוסטריעלער יוסף דאַבראַניצקי, וועלכער איז געפאַלען פון אַ מערדערישער קויל האָט טיף אויפגעטרייסעלט גאַנץ לאָדז.

זייט עהערנעכטען האָט מען אומעטום בריַיט קאָמענטירט דעם טראַגישען פאַל.

די לויה, וועלכע איז פאָרגעקומען נעכטען האַלב 4 נאָכמיטאָג פון טרויערהויז פעטריקאַווער 42, האָט צוגעצויגען אַ טויזענד־קעפּיגען עולם פון אַלע שיכטען פון דער לאָדזשער יודישער בעפעלקערונג.

דער אָרון איז פון דער שטוב פון פערשטאָרבענעם אַראָפּגעטראָגען געוואָרען אויף די אַקסלען דורך מיטגלידער פון „חסד־של־אמת“.

ווען דער אָרון איז אריינגעשטעלט געוואָרען אין דער עגלה, האָבען די פאַמיליען־מיטגלידער פונ׳ם אומגעקומענעם אויסגעבראָכען אין אַ שרעקליכען געיאָמער. ס׳האָט לאַנג געדויערט, ביז מ׳האָט זיי איינגעשטילט און דערמונטערט.

אין דער לוה האָבען זיך בעטייליגט אַלע אַרבייטער פון דער פאַבריק פון די ברידער דאַבראַניצקי און אַ גרויסע צאָהל בעקאַנטע לאָדזשער אינדוסטריעלער; די לויה איז געגאַנגען דורך פעטריקאַווער, ציגעל־גאַס, צו דער ווילקער־שוהל, אין וועלכער דער אומגעקומענער איז געווען אַ שטענדיגער מתפלל.

פון דער שוהל איז די לויה אַוועק דורך דער בזשעזשינער צום בית־עלמין.

אין דער טהרה־שטוב האָט געמאַכט אַ הספד דער ראַטמאַן יחיאל יצחק בערמאַן, וועלכער האָט אין וואַרימע ווערטער גערעדט וועגען דער גרויסער אבידה צוליב׳ן טראַגישען טויט פון אַ חשוב׳ן בן־עיר.

אין טיפען טרויער האָט זיך דער עולם אומגעקעהרט פון דער לויה צוריק אין שטאָט־אריין.

וואָס דער סטרוזש דערצעהלט

דער פאַבריק־סטרוזש מיעלטשאַרעק דערצעהלט, אַז אינ׳ם טאָג פונ׳ם מאָרד איז ער ווי שטענדיג געווען פערנומען ביי זיין אַרבייט. אַרום 5 אַ זייגער האָט ער זיך אַוועקגעזעצט אויף דער באַנק אין פאַרטיע־שטיבעל, מחמת ס׳האָט זיך דערנעהנטערט די צייט וואָס די אַרבייטער דאַרפען אַרויסגעהן פון דער אַרבייט.

ווען דער מערדער יאַבלאָנסקי איז אַריין אין פאַרטיע־שטיבעל, דאָס זיך מיעלטשאַרעק אַפילו פערוואונדערט, ווייל ער האָט געוואוסט, אַז יאַבלאָנסקי איז געקינדיגט. ווען יאַבלאָנסקי האָט איהם אָבער ערקלערט, אַז ער וויל זיך זעהען מיט דאַבראַניצקי׳ן האָט מיעלטשאַרעק געמיינט, אַז ער וויל אָודאי בעטען, מ׳זאָל איהם צוריקנעהמען צו דער אַרבייט.

און אַזוי איז געשעהן.

ווען דאַבראַניצקי איז אַריין אין דעם שטיבעל, איז צו איהם צו יאַבלאָנסקי, און פערלאַנגט, מ׳זאָל איהם צו נעהמען צו דער אַרבייט.

דערויף האָט דאַבראַניצקי געענטפערט:

– ווען כ׳וואָלט אַפילו געוואָלט, קען איך אויך נישט. איך מיש זיך נישט אין דער פאַבריק־אַדמיניסטראַציע.

דאַן זענען געפאַלען די שאָסען.

ביי׳ם ערשטען שאָס האָט זיך דאַבראַניצקי אַ וואַקעל־געטון. ס׳איז באַלד געפאַלען דער צווייטער שאָס, פון וועלכען דאַבראַניצקי איז שוין אַוועקגעפאַלען אויף דער ערד, בעגיסענדיג זיך מיט בלוט. פון ערשטען ביז׳ן צווייטען שאָס, האָט נאָר געדויערט איין סעקונדע. דעם דריטען שאָס האָט יאַבלאָנסקי געגעבען שוין צום טויטען דאַבראַניצקי׳ן.

דאַן – דערצעהלט ווייטער דער סטרוזש מיעלטשאַרעק – האָט יאַבלאָנסקי, דערזעהענדיג ווי איך בין צומישט, געזאָגט צו מיר:

– שרעקט אייך נישט. איך וועל אייך נישט שיסען.

ער האָט זיך דאַן רוהיג אַוועקגעזעצט, דערנאָך שפּאַצירט אויפ׳ן הויף און געוואַרט, ביז פאָליציי איז אָנגעקומען.

ווי אַזוי דער מערדער איז אַרעסטירט געוואָרען.

דער פּשאָדאָווניק פון 5. קאָמיסאַריאַט, טאָמאַשעווסקי, וועלכער האָט אַרעסטירט יאַבלאָנסקי׳ן, דערצעהלט:

– באַלד ווי איך בין אַלאַרמירט געוואָרען וועגען דעם מאָרד, בין איך צוזאַמען מיט 4 פּאָליציאַנטען אין אַן אויטאָ אַוועק אויפ׳ן אָרט פון געשעהעניש.

באַלד ווי דער סטרוזש פון דער

סטאַניסלאַוו יאַבלאָנסקי
דער מערדער פון פאַבריקאַנט
יוסף דאַבראַניצקי.

פאַבריק, מיעלטשאַרעק, האָט מיר אָנגעוויזען, וואו דער מערדער זיצט האָב איך פעראָרדענט די פּאָליציאַנטען צו האַלטען גרייט און אָנגעלאָדענט דאָס געוועהר. מיר האָבען דעם מערדער געטראָפען זיצען אויף דער באַנק נעבען דער שאָפע. איך האָב איהם געהייסען אויפשטעהן און אויפהויבען די הענד אין דער הויך. ער האָט דאָס תיכף געטון.

מיר האָבען איבערגעלעבט – דערצעהלט ווייטער דער פּושאָדאָווניק טאָמאַשעווסקי – אַ שווערען מאָמענט: מיר האָבען געוואַרט, אַז דער מערדער זאָל געבען צו אונז דעם ערשטען שאָס, ווי עס פּוצען ס׳רוב מערדער ביים אַרעסטירען זיי.

יאַבלאָנסקי האָט אָבער אַ פּנים נישט געהאַט בדעה צו שיסען, ווייל ער האָט אויפגעהויבען די הענד אין דער הויך און געהאַלטען דעם רעוואָלווער מיט דער לופע אַראָפּ און מיט די קאָלבע אַרויף.

דאַן האָב איך געהייסען צוויי פּאָליציאַנטען צוגעהן צו איהם און איהם שמידען אין קייטען. באַלד דערנאָך האָט מען איהם אָפּגעפיהרט אין קאָמיסאַריאַט און פון דאָרט, אַרום 9 אין אָוונט – אין אויספאָרשונגס־אַמט.

אַרבייטער בעקעמפען טעראָר.

אין די פּוילישע אַרבייטער־קרייזען איז מען שטאַרק אויפגערעגט צוליב דעם מאָרד. הן די אַרבייטער פון דער פאַבריק פון די ברידער דאַבראַניצקי, הן דער כלל לאָדזשער אַרבייטער פעראורטיילען אַמשאַרפסטען די ערשיינונג פון טעראָר, אין קאַמף פאַר אַרבייט און בעסערע בעדינגונגען.

באַלד ווי ס׳איז בעקאַנט געוואָרען דער מאָרד, זענען אין אַ טייל פעראיינען, וואו ס׳ק מען זיך צונויף אַרבייטער, אימפּראָוויזירט־געוואָרען „מאַסוּבקעס“ אויף וועלכע רעדנער האָבען שאַרף פעראורטיילט דעם טעראָר־אַקט און אויפגעפאָדערט די אַרבייטער נישט צוצולאָזען צו זיך דעם געפעהרליכען געדאַנק פון נישט לעגאַלע און פערברעכערישע מיטלען ביים אויסקעמפען פאַר זיך אַ בעסערען מאָרגען.

די אַרבייטער־פיהרער האַלטען, אַז די מעשה יאַבלאָנסקי איז געווען אַן אינדיווידועלער פאַל.

ה׳ קולטשינסקי, דער פיהרער פון נ. פּ. ר.׳ישען פעראיין „פּראַצאַ“, צו וועלכען דער מערדער יאַבלאָנסקי האָט געהערט, ערקלערט, אַז זיין פעראיין האָט אָפט מאָל אינטערווענירט ביי קאָנפליקטען אין דאַבראַניצקי׳ס פאַבריק. יאַבלאָנסקי פלעגט זיך אויך בעקלאָגען, אַז ער ליידט פון די פאַבריק־מייסטער: גראָדזקי און גיצעל, מיט וועלכע ער קען נישט לעבען בשלום.

ווייטער ערקלערט ה׳ קולטשינסקי, אַז ער קען יאַבלאָנסקי׳ן פון טרעפען זיך מיט איהם אין פעראיין, און ער וואָלט קיינמאָל נישט געגלויבט, אַז יאַבלאָנסקי איז פעהיג צו דער׳הרג׳ענען אַ מענשען.

יאַבלאָנסקי איז אויך געווען אַ מיטגליד פון קריסטליכען אַרבייטער־כאָר „פּראָבודקא“ און פון פעראיין „אָריע“.

ווי מיר דערוויסען זיך, פּלאַנען די אַרבייטער־פעראיינען אין לאָדז צו רופען אין די נאָהענטסטע טעג אַ רייה גרויסע אַרבייטער־מיטינגען, אויף וועלכע רעדנער וועלען אויפקלערען די אמת׳ע סיבות פון אַרבייטסלאָזיגקייט און קריזיס, און שאַרף פעראורטיילען יעדען מין טעראָר.

פּאַלשע קלאַנגען וועגען אַ לאָקאַוט.

נעכטען האָבען טונקעלע עלעמענטען אין די אַרבייטער קרייזען און איבער די פאַבריקען פערשפּרייט אַ קלאַנג, אַז די לאָדזשער אינדוסטריעלער האָבען בדעה צו ענטפערען אויף דעם טעראָר־אַקט פון יאַבלאָנסקי׳ן – פּונקט ווי אין יאָהר 1905 – מיט אַ לאָקאַוט.

סיי די פערשטעהער פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען, סיי די אינדוסטריעלער, ערקלערען אָבער, אַז די ידיעה האָט נישט קיין שום גרונד און ווערט פערשפּרייט פון טונקעלע עלעמענטען, וועלכע ווילען אַריינברענגען אַ מהומה אין די אַרבייטער־רייהען.

אינדוסטריעלער וועגען טעראָר־אַקט.

אַ פערשטעהער פון די לאָדזשער אינדוסטריעלער, האָט אין אַ געשפּרעך מיט אַ זשורנאַליסט זיך אַזוי אויסגעדריקט וועגען דעם טעראָר־אַקט פון יאַבלאָנסקי׳ן:

– דער ערמאָרדעטער דאַבראַניצקי איז געווען אַן אָרענטליכער און סאָליִדער מענש. ער איז אומשולדיג געפאַלען פון אַ קויל, נאָך מעהר דערפאַר, וואָס ער אַליין האָט נישט אַנטיילגענומען אין דער פאַבריק־ליַיטונג.

מיר, אינדוסטריעלער, לעגען אויף עם מאָרד־אַקט נישט קיין בעזונדערען אַכט. מיר שרעקען זיך נישט אינ׳ם איצטיגען מאָמענט פאַר קיין אַלגעמיינעם טעראָר, ווי אין יאָהר 1905. דעמאָלט האָט מען געהאַט צו טון מיט אַ רעוואָלוציאָנירטע מאַסע און מיט לאָקאַוטען. איבריגענס איז די מאַסע געווען פערהאַסט אויף דער רוסישער אָקופּאַציע־מאַכט.

די אויספאָרשונג.

אין משך פון נעכטיגען איז דער מערדער יאַבלאָנסקי אויסגעפאָרשט געוואָרען.

דער מערדער האָט נישט געענדערט זיינע ערקלעהרונגען און ער איז זיך מודה אין דער טהאַט.

רוהיג און גלייכגילטיג צ׳ניש ער קלעהרט יאַבלאָנסקי, אַז ער האָט זיך בעצוי׳ אָפּגעגעבען אַ רעכנונג וואָס איהם ערוואַרט. ער ווייסט, ער וואָגט, אַז פאַר אויספיהרען אַ מאָרד נישט צוליב רויב־צוועקען נאָר צוליב נקמה, קומט איהם נישט קיין טויט־שטראָף, און אַפילו נישט קיין 15 יאָהר כּמעט.

די אויספאָרשונג וועט נאָך דויערען עטליכע טעג און דערנאָך וועט דער ענין שוין איבערגעהן צו דער פּראָקוראַטור, וועלכע וועט אויסאַרבייטען דעם בעשולדיגונגס־אַקט.

דאַבראַניצקי האָט פאָרגעפיהלט זיין טראַגישען סוף.

ווי מ׳גיט איבער, האָט דער דערמאָרדעטער דאַבראַניצקי אין טאָג פון דער טראַגעדיע דערצעהלט זיינעם אַ בעקאַנטען אַז ער האָט עפּיס אַ שלעכטען פאָרגעפיהל. אַ גאַנצען טאָג האָט דער ערמאָרדעטער אַרויסגעוויזען אַ שטאַרקע דענערווירונג. דאַגעגען האָט דער מערדער די גאַנצע צייט פאַר׳ן מאָרד און נאָכ׳ן מאָרד זיך געהאַלטען פאָלשטענדיג רוהיג.

פּראָפ. קעמערער

וועט מאַכען קומען קיין לאָדז.

(ע) די פאָריגע וואָך האָט דער לאַנדווירטשאַפט־מיניסטער כאַטשינסקי צוזאַמען מיט אַמעריקאַנער געזאַנדטען סטאַטסאָן און פּראָפ. קעמערער בעזוכט 3 פּראָווינצען פון לאָדזער וואָיעוואָדזטווע. קיין לאָדז וועט פּראָפ. קעמערער קומען ענדע יולי. ס׳וועלען אָפּגעהאַלטען ווערען אַ רייה קאָנפערענצען מיט פאַרשטעהער פון פערשידענע ווירטשאַפטליכע גרופּען, כּדי צו בעקענען זיך מיט דער ווירטשאַפטליכע לאַגע.

קאָנפערענץ

איז פינאַנץ־מיניסטעריום.

( ) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, וועט פרייטאָג אין פינאַנץ־מיניסטעריום פאָרקומען אַ קאָנפערענץ פון פינאַנץ־מיניסטער מיט פערטרעטער פון די ווירטשאַפטליכע און כּוחרישע אָרגאַניזאַציעס. ווי מ׳טיילט אונז מיט, זענען מצד דעם צענטראַלען סוחרים־פעראיין (פּיעטרקאָווער 10) צו דער דאָזיגער קאָנפערענץ בעשטימט געוואָרען ראַטמאַן מ. ביאַלער און דירעקטאָר באַרוך.

קהלה

פונאַנדערגעשיקט די סובסידיע־רשימות.

נעכטען האָט די קאַנצעלאַריע פון דער קהלה אַרויסגעשיקט צו די מיטגלידער פון ראַט די ליסטע פון די סובסידיעס, וועלכע זענען בעשטימט פאַר די פערשידענע אינסטיטוציעס.

שטיצע

פאַר אינטעלעקטועלע אַרבייטסלאָזע.

(פּ) בעת׳ן אויסצאָהלען די אונטערשטיצונגען פאַר די אינטעלעקטועלע אַרבייטסלאָזע אין אַפּריל זענען 300 אַרבייטסלאָזע געבליבען אָהן שטיצע, ווייל ס׳האָט פערפעהלט געלד אויף אויסצוצאָהלען. 230 פון זיי האָט מען אויסגעצאָהלט אין יוני, די איבריגע 70 האָבען זיך געווענדעט צום וואָיעוואָדע אָסאָלינסקי, וועלכער האָט פעראָרדענט אַז ביי דער נאָהנסטער אויסצאָהלונג זאָל מען זיי אויסצאָהלען די ערשטע.

(או) היינט 10 אינדערפריה ווערט אין לאָקאַל פון מלוכה־אַמט פאַר אַרבייטס־פערמיטלונג (אַל. קאָשטשושקי 9), זיך אָנהויבען די אויסצאָהלונג פון די אונטערשטיצונגען פאַר די גייסטיגע אַרבייטסלאָזע.

קראַנקען־קאַסע.

(פּ) נעכטען איז אין לאָקאַל פון קרייז־פערבאַנד פון די קראַנקען־קאַסעס פאָרגעקומען די קאָנסטיטואירענדע זיצונג פון דער נייער פערוואַלטונג פונ׳ם פערבאַנד. אַלס פאָרזיצער איז ווידער אויסגעוועהלט געוואָרען ה׳ דאַנילעוויטש, אַלס פערטרעטער ד״ר אַדאַם פּראָכניק, דער פּרעזעס פון פּעטריקאָווער שטאָט־ראַט. ס׳איז אויך ערלעדיגט געוואָרען דער קאָנקורס אויף דעם אַמט פונם הויפּט־אַרצט פון פערבאַנד. ס׳איז אָנגענומען געוואָרען די אָפּערטע פון ד״ר טאָמאַשעוויטש, געוועזענער אוניווערזיטעט־פּראָפעסאָר און מחבר פון אַ רייה מעדיצינישע ווערק.

Dr. L. LEWITAN
נעהמט אָן אין דערהיים פון 4 ביז 6 אָוונד צו קליניק־פּרייזען.
31 גדאַנסקאַ 31.

פילהאַרמאָניע־זאַל 1 דער ערשטער און 2־טער פּראָגראַם פון „אַזאַזעל“ אויף 1 מאָל און איין אָוונד פאַר 1 בילעט 2
2 גראַנדיעזע פאָרשטעל. „אַזאַזעל“
פון וואַרשאַווער קליין־קונסט־טעאַטער
היינט, מיטוואָך, ד. 14 יולי. דאָנערשטאָג ד. 15 יולי. פּונקטלעך 9 אָוונד
ס׳וועט געגעבען ווערען
אַ גרויסע רעווי־פאָרשטעלונג
פון די שלאַגערס פון בייזע פּראָגראַמען פון טעאַטער „אַזאַזעל“.
פּרייזען פון 75 גר. ביז 5 זלאָטעס. בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.
בעמ.: צוליב די גרויס פון פּראָגראַם, וועט זיך אָנהויבען פּונקט 9 אָוונט.
אכטונג: דער זאַל ווערט געקיהלט און געלופטערט דורך ספּעציעלע עלעקטרישע ווענטילאַטאָרען.

אדוואקאט ד״ר לייב לאנדוי איז לאדז.

„נייער פאָלקסבלאַט״ האָט בײַגעוווינט אַ העכסט אינטערעסאַנטן געשפּרעך מיט׳ן בעריהמטן פערטיידיגער פון שטיינער׳ן.

נעכטען האָט אין לאָדז געוויילט דער באַ׳ריהמטער יודישער אַדוואָקאַט, דער פערטיידיגער פון שטייגער׳ן, ד״ר לייב לאַנדוי.

ד״ר לאַנדוי האָט, ווי בעוואוסט, זיך אונטערגענומען צו פערטיידיגען די לאָדזער ברידער באַרמאַט, וועלכע ווערען אין בערלין גע׳משפט אונטער דער בעשולדיגונג, אַז זיי האָבען געבראַכט שאָדען דער דייטשער מלוכה אויף גרויסע סומעס געלד.

ווי ד״ר לאַנדוי האָט אונז אינפאָרמירט, שטעהען איהם נאָר פאָר גרויסע שוועריגקייטען ביים איבערנעהמען די פערטיידיגונג אין דעם גרויסען פּראָצעס, מחמת לויט די דייטשע געזעצען, איז נישט ערלויבט, אַז אַן׳אויסלענדישער אַדוואָקאַט זאָל פערטיידיגען אַ בעשולדיגטען אין דייטשלאַנד. עס קען אָבער געמאַכט ווערען אויסנאַהמע. אין אַזאַ אויסנאַהם ווערט אויך געמאַכט פאַר׳ן ד״ר לאַנדוי.

דער באַרמאַט פּראָצעס דאַרף זיך אָנהויבען אין בערלין אין חודש דעצעמבער היי־יאָהר, אָדער אין יאַנואַר 1927. ביז דאַן דאַרף נאָך די דייטשע געריכטס-מאַכט דעצידירען וועגען ד״ר לאַנדוי.

ס׳זענען אָבער פאַרהאַן אַלע האָפנונגען, אַז ד״ר לאַנדוי, וועט יאָ צוגעלאָזען ווערען אַלס פערטיידיגער.

בעת׳ן געשפּרעך מיט ד״ר לאַנדוי האָבען מיר בעריהרט אַ רייה אינטערעסאַנטע פראַגען, וואָס זענען לעצטענס אַזוי אַקטועל אין דער פּאָליטישער און יודישער וועלט, ווי למשל: דער סוף פון דער שטייגעראַדיע, די דימיס׳יע פון די לעמבערגער טרויריג-בעריהמטע העלדען: לוקאַמסקי, קיידאַן, מילינאַ און אַנדערע; ענדליך האָט ד״ר לאַנדוי ברייט און אויספיהרליך אַרויסגעזאָגט זיין מיינונג און זיינע ערפאַהרונגען איבער פּאָליטישע מאָרדען און כתם טעראָר-אַקטען, וועלכע זענען די לעצטע טעג ביי אונז אין לאָדז אויף דער טאָג-אָרדנונג.

צום סוף האָט דער חשוב׳ער גאַסט נאָך גערעדט מיט אונז וועגען דער מעשה פעטלורא — שוואַרצבאַרד, ווי ער פערקוקט זיך אויף דעם ענין און ווי אַזוי ער זעהט פאָר דעם סוף.

די גרויסנעזאָגטע געראַנקען פון דעם בעריהמטען אַדוואָקאַט און קענער פון פּאָליטישע פּראָצעסען, זענען זעהר און זעהר אינטערעסאַנט.

אַ גענויען אינהאַלט פון דעם געשפּרעך וועלען מיר ברענגען אין די נאָהנטסטע נומערן פון אונזער צייטונג.

*

אין אָוועגד איז ד״ר לייב לאַנדוי געווען אין דעם יונגסטלערישען טעאַטער׳ל „אַזאַזעל״.

ד״ר לאַנדוי האָט אויסגעדריקט זיין ענטציקונג סיי מיט׳ן שפּילען פון די אַרטיסטען און געדאַנקט פאַר די אָנגענעהמע שעה׳ן.

דאָס פּובליקום אין זאַל, וואָס האָט זיך בליץ-שנעל דערוואוסט, וועגען דער אָנוועזענהייט פון ד״ר לאַנדוי, האָט דעם גאַסט געמאַכט אַ שטורמישע אָוואַציע.

62,000 רובל אין גאָלד,

מאָנט דער לאָדזער מאַגיסטראַט ביי דייטשלאַנד.

(א) דער לאָדזער מאַגיסטראַט האָט נעכטען איבערגעשיקט דעם אַדוואָקאַט סאָכאַצקי׳ן אין פּאַריז אַ רייה דאָקומענטען, וואָס בעפולמעכטיגען איהם אַרויסצוטרעטען מיט אַ תביעה געגען דער דייטשער רעגירונג פאַר׳ן אינטערנאַציאָנאַלען טריבונאַל.

דער מאַגיסטראַט פאָדערט ביי דייטשלאַנד 62,000 רובל אין גאָלד. די דאָזיגע סומע האָט דייטשלאַנד גענומען אַלס קאָנטריבוציע פון לאָדז פאַר אַ פּראָטעסט-רעזאָלוציע וואָס ס׳האָט אָנגענומען דער שטאָט-ראַט אין 1918 יאָהר.

די 10 פּראָצענט שטייער-הוספה

גיהט אַריין אין קראַפט דעם 16 יולי.

(א) נעכטען האָט דער פּרעזעס פון דער פינאַנץ-קאַמער ה׳ טאַווארניצקי דערהאַלטען אַ טעלעגראַפישע מיטיילונג וועגען נייעם אופן פון איינמאָהנען די שטייערען אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן 10 פּראָצענט-צושלאַג, וואָס איז בעשטימט געוואָרען דורכ׳ן געזעץ פון 1. יולי ה. י., וועלכער גיהט אַריין אין קראַפט דעם 16 ה. ח.

די דאָזיגע פאַראָרדנונג וועט די טעג ווערען פעפענטליכט אין „דזשענניק איסטאַווו״. דער אויסערגעוועהנליכער צושלאַג פון 10 פּראָצענט וועט גענומען ווערען איינצייטיג מיט׳ן איינצאָהלען די אַלטע שטייער חובות און דאַרף געניי פּראָצענטמעסיג ענטשפּרעכען די סכומים, וואָס ווערען איינגעצאָהלט.

אין פאַל ווען דער שטייער-צאָהלער וועט איינצאָהלען אַ קלענערען סכום, ווי ס׳קומט, דאַרף מען דער סכום צוטיילען אויף 11. דערפון 10 חלקים פאַררעכנען פאַר׳ן שטייער-חוב און 1 חלק — אויפ׳ן אויסערגעוועהנליכען צושלאַג.

די פינאַנץ-קאַמער מאַכט דעריבער אויפמערקזאַם די צאָהלער און פאָדערט זיי אויף, כדי אויסצומיידען איבעריגע גאַנץ בעדייטענדע הוצאות, וואָס שנעלער איינצאָהלען די שטייער חובות.

וועגען בעפרייען פון שטייער

די העכנערין-קליניק ביי „לינת החולים״.

(—) אויף דער פרייטאָג׳דיגער זיצונג פון מאַגי-סטראַט איז צוו. אַגד. אויך געשטאַנען אויפ׳ן טאָג-אָרדנונג די פראַגע וועגען בעפרייען די העכנערין-קליניק ביי „לינת החולים״ פון שטייער-אָפּצאָהל אויף דער סומע 381 זל. דאָס האָט אַרויסגערופען אַ דיסקוסיע. לאַווניק יאָעל האָט געענטפערט מיט שאַרפע ווערטער, אַז אַזאַ אינסטיטוציע, וואָס ברענגט קאָלאָסאַלען נוצען, סיי יודען און סיי קריסטען מוז בעפרייט ווערען פון דעם דאָזיגען אָבצאָהל.

דערויף האָט וויצע-פּרעז. גראָשקאָווסקי געענטפערט, אַז דאָס איז אַ רייכע אינסטיטוציע, וועלכע איז סובסידירט פון רייכע יודען און זי קען און מוז בעצאָהלען דעם שטייער.

לאַווניק יאָעל האָט דערויף אָנגעוויזען, אַז אַזאַ בעהויפּטונג איז אַ טענדענציעז-אַנטיסעמיטישע, און אין דער צייט ווען מען גיט שווערע טויזענדער קריסטליכע אינסטיטוציעס — שטעלט מען זיך וועגען אַזאַ נישטיגע סומע, נאָר דערפאַר, ווייל דאָס איז אַ יודישע אינסטיטוציע.

סוף-כל-סוף האָט מען בעפרייט נאָר אויף אַ העלפט. לאַווניק יאָעל האָט אַריינגעטראָגען אַ רעקורס אויף דעם דאָזיגען בעשלוס.

שיקאַנעס פון אויסלענדישע אַסעקוראַציע-געזעלשאַפטען.

(ע) די שוועריגקייטען און די שיקאַנעס וואָס די אויסלענדישע אַסעקוראַציע-געזעלשאַפטען האָבען געמאַכט פאַר די בעזיצער פון די אַסעקוראַציע-פּאָליסען, האָבען בעוואויגען אַ רייה ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס אַרויסצוטרעטען צום אויסערן-מיניסטעריום, אַז דאָס אויסערן-מיניסטעריום זאָל נעהמען אין שוץ די בע׳צולה׳טע פּאָליסען בעזיצער.

דאָס אויסערן-מיניסטעריום האָט אינטערווענירט אין ענגלאַנד און אַמעריקאַ. דאָס מיניסטעריום האָט אויך בעשלאָסען צוזאַמענרופען אַ קאָנפערענץ וועגען די פּאָליסען פון די געזעלשאַפטען אין האָלאַנד, דייטשלאַנד, פראַנקרייך, בעלגיען, טשעכאָסלאָוואַקיען, עסטרייך און אונגאַרן. די פאָדערונגען צו די איטאַליענישע געזעלשאַפטען וועלען שוין באַלד זיין אויסגעצאָהלט.

דער אַלגעמיינער סכום פון די פּוילישע פאָדערונגען דערגרייכט 5 מיליאָן זלאָטעס אין גאָלד.

אין די
חיסעמאַנאַטען
איז די בעסטע ערפרישונג
„Wiosenne“
אין לאַנדרין Landrin-
צוקערלעך:
Plutos
LIL פאָר׳גט נור
„פּלוטאָס״
צוקערוואַרג.

בעשטראָפט

פאַר נישט צושטעלען זיך צו דער מיליטערישער רעגיסטראַציע.

(מ) פאַר נישט צושטעלען זיך צו דער מיליטערישער-רעגיסטראַציע אין בעשטימטען טערמין, זענען אַדמיניסטראַטיוו בעשטראָפט געוואָרען אַ רייה פערזאָנען מיט געלד-שטראָפען און אַרעסט.

אַ פערבלאָנדזשעט מיידעלע.

מען האָט געבראַכט צום הרב סגל (פּאָלודניאָווע 25) אַ פערבלאָנדזשעט מיידעלע פון אַ יאָהר 3, אָנגעטאָן אין אַ רויט קליידעלע. זאָגט, אַז זי הייסט גיטעל.

רייזענדע

חילען אויפסניי פערבינדען האַנדעלס-בעציהונגען צווישען לאַנד אין פערשידענע לענדער.

(א) לעצטענס האָבען זיך אָנגעהויבען ווענדען צו דער מאַכט די אַלטע רייזענדע מיט בקשות וועגען ערלויבנישען אַרויסצופאָהרען אין אַ רייה לענדער, מיט וועלכע זיי הויבען אָן פריער בינדען האַנדעלס-בעציהונגען, וועלכע זענען דורכ׳ן קריג איבערגעריסען געוואָרען.

דאָלאַר.

דער נעכטיגער קורס אין לאָדז.

נעכטען האָט זיך אַ גאַנצען טאָג געפיהלט צווייאָס אַ שטאַרקערע בעוועגונג אויף דער בערזע. די אַלגעמיינע אויפלעבונג אין מסחר, וואָס בעמערקט זיך די לעצטע טעג און דער פאַקט, וואָס ס׳האָט זיך בעוויזען אַ ביסעל מזומן אין זלאָטעס, האָט אַרויסגערופען אַ נישט שטאַרקע בעוועגונג. דער דאָלאַר האָט זיך אַ גאַנצען טאָג געוואַקעלט צווישען 930-932 אין צאָהלונג און 931 אין פאָדערונג, די באַנק פּאָלסקי האָט געצאָהלט 915 ביים פעהלען פון אָנגעבער. דער אָפיציעלער קורס איז ווייטער געווען 9,20. די באַנק פּאָלסקי האָט געדעקט די פולע פאָדערונג אויף וואַלוטע.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעצ. לונגען און האַרץ-קראַנקהייטען בעשטראַהלונגען מיט קונסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג. 1313

טעאַטער „סקאַלאַ“ 18 ציגעלניאַנאַ 18. דיר.: ס. הופערמאַן.
נאָר איינציגע גאַסטשפּילען
פון אונזער גאַסט אויס אַמעריקאַ
יוליוס אַדלער
שבת דעם 17-טען יולי 3.45 נאָכמ., שבת אָוונט און זונטאָג אָוונט דעם 18. יולי — נור 3 מאָל ערנסט טאָלערס טראַגעדיע אין 3 אַקטען (8 בילדער)
הינקעמאַן
מיט יוליוס אַדלער אין דער טיטעל-ראָלע.
עס נעמען אָנטייל: משה ליפּמאַן, שושנה, קרעלמאַן, האַמבורגער, אייזענבערג, פאַרערמאַן, מאַניעלאַ, יעדוואַב, פּאַסטאָר, נירענבערג, לורנער און אַנדערע.
ספּעציעלע דעקאָראַציעס צו דעם שטיק,
געמאָלען פון קונסטמאַלער סיהאַרא.
כאָר און אָרקעסטער. בילעטען צו בעקומען אין קאַסע.
מאָנטאָג — צוליב תשעה באב — ווערט נישט געשפּילט.
דינסטאָג, דעם 20. יולי
„אוריאל אַקאָסטאַ“
מיט יוליוס אַדלער אין דער טיטעל-ראָלע.

אַרבייטסלאָזע דעמאָביליזירטע זעלנער

בעקלאָגען זיך פאַר׳ן וואָיעוואָדע.

(ב) אין לאָדז געפינען זיך איינציגע טויזענד אַרבייטסלאָזע דעמאָביליזירטע זעלנער, וועלכע קריגען נישט קיין שום אונטערשטיצונגען. מיט אַ צייט צוריק האָט דער וואָיעוואָדע דאַראָווסקי איינגעאָרדענט אויף די מיטלען פון בירגער קאָמיטעט פאַר אַרבייטסלאָזע אַן׳אומזיסטע קיך פאַר די דעמאָביליזירטע זעלנער. אָבער זייט אַ געוויסע צייט האָבען זיך די מיטאָגען אָנגעהויבען פערערגערען.

נעכטען האָט זיך א דעלעגאַציע פון די אַרבייטסלאָזע דעמאָביליזירטע געווענדעט צום צייטווייליגען וואָיעוואָדע אַסאַלינסקי, אַז ער זאָל פערזענליך בעזוכען די קיך אויף לאַנקאָווע און זיך איבערצייגען אין דער קוואַליטעט פון די מיטאָגען. דער וואָיעוואָדע איז אין בעגלייטונג פון קאָמיסאַר נאָוואַק אַראָבגעקומען אַהין און פעראינטערעסירט זיך מיט דער קיך.

די דעלעגאַציע פון די אַרבייטסלאָזע האָט אויך געבעטען, אַז ס׳זאָל פאַר זיי אויסגעצ׳פּועל׳ט ווערען אונטערשטיצונגען אָדער אַרבייט. דער וואָיעוואָדע האָט געענטפערט דער דעלעגאַציע, אַז קיין מיטלען פאַר אונטערשטיצונגען זענען נישטאָ. וואָס אָנבעלאַנגט אַרבייט, האָט דער וואָיעוואָדע געראַטען צו עמיגרירען קיין פראַנקרייך וואו ס׳פעהלען פונקט אַרבייטער.

„בית לחם“.

ווי מ׳טיילט אונז מיט, איז דער ניי געגרינדעטער הילפס-פעראיין „בית לחם“ צוגעטרעטען צו אַ ברייטע הילפס-אַקציע.

די טעג וועט דער פעראיין אָנהויבען אַרויסצוגעבען פּראָדוקטען, און אויך געלד-שטיצע פאַר בכבוד׳ע אומבעמיטעלטע יודען.

ספּאָרט-נייעס.

אַן׳אָבטיילונג פון דער ציקליסטען-סעקציע ביים לעמבערגער „חשמונאי״ קומט היינט אויף דער רייזע אַרום פּוילען קיין לאָדז.

דער צוועק פון דער רייזע איז פּראָפּאַגאַנדע פאַר ספּאָרט צווישען דער יודישער בעפעלקערונג אין פּוילען.

די ציקליסטען פערבלייבען הי אַלס געסט פון „בר-כוכבא״ 1 טאָג. פון דאַנען פאָהרען זיי קיין וואַרשאָ, לובלין און ווייטער.

*

ווי מיר ווערען געוואויער, איז די קאָמיסיע, וועלכע איז געוועהלט געוואָרען צו פעראייניגען די עקזיסטירענדע יודישע סּפּאָרט-און ספּאָרט-פעראיינען אין לאָדז זעהר טעטיג.

אין די הויפּט-פראַגען איז שוין געקומען צו אַ הסכם און אין דער נאָהענטסטער צייט איז צו ערוואַרטען די אָפיציעלע פעראייניגונג און גלייכצייטיגע ערעפנונג פון „מכבי״.

„אַזאַזעל“.

דאָס גרויסע רעווי-פּראָגראַם.

היינט געהט ווייטער דאָס גרויסע פּראָגראַם פון די שלאַגער-נומערן פון ביידע פּראָגראַמען. די נעכטיגע פאָרשטעלונג פון „אַזאַזעל״ איז פאָרגעקומען ביי אַן׳איבערפולטען זאַל און יעדער נומער האָט שטאַרק אויסגענומען ביים עולם.

אויף דער פאָרשטעלונג איז אויך געווען דער גאַסט ד״ר לייב לאַנדוי.

שטעמפּעל-אָפּצאָהל

אויף בקשות וועגן שטייער-ענינים.

(אי) בקשות וועגן שטייער-ענינים, דאַרפען זיין פערזעהן מיט אַ שטעמפּעל-אָפּצאָהל פון 40 גראָשען ביי ענינים ביז 140 זל. און 2 זל. ביי גרעסערע ביטראָגען. אויב צו דער בקשה ווערט נישט צוגעלעגט קיין שטעמפּעל-מאַרקע, דאַרף די בקשה דאָך בעטראַכט ווערען און דער פּעטענט ווערט אויפגעפאָדערט צו ערלעדיגען דעם שטעמפּעל אָפּצאָהל ביז צום בעשטימטען טערמין. אויף די אויפפאָדערונג ווערט נישט ערלעדיגט, ווערט די בקשה נישט בעטראַכט. אויב דער שטייער-צאָהלער דערהאַלט צום צווייטען מאָל אַ צאָהלונג-אויפפאָדערונג, דאַרף ער זי נישט אָננעהמען, אַדער אָבשיקען זי צוריק, מיט אַנ'ערקלערונג, אַז זי איז צוגעשיקט על-פּי-טעות.

די לאָזונגען פון דער יודישער אַרבייטערשאַפט אין איצטיגען מאָמענט

(–) פערגאַנגענעם שבת איז אין „פּלאַ־א" פאָרגעקומען אַ מיטינג פון פּועלי-ציון, א. ד. ט. „די לאָזונגען פון אַרבייטער-קלאַס אין איצטיגען מאָמענט".

די ה ה: שאַפּירא, ראַטמאַן לצוו פון וואַרשאַ און חיים בראַנד האָבען רעפערירט וועגען דער פּאָליטישער סיטואַציע. נאָכדעם ווי ס'האָט גערעדט אַ פאָרשטעהער פון די פּוילישע אונאָפּהענגיגע סאָציאַליסטען זענען אָנגענומען געוואָרען 2 רעזאָלוציעס וועגען דער איצטיגע פּאָליטישע סיטואַציע.

אין די רעזאָלוציעס ווערט געזאָגט, אַז „די היינטיגע רעגירונג פון דער מאַי-איבערקעהרעניש האָט נישט אַריינגעבראַכט קיין שום ענדערונג אין די אינערליכע פערהעלטנישען פון לאַנד. פערקעהרט, די רעאַקציע הויבט אויף דעם קאָפּ. דאָס דריקט זיך בולט אויס אין די בעשלוסען פון דער קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע צו ענדערען די קאָנסטיטוציע און די וואַהל · אָרדינאַציע, אַז אַקטיווע וואַהל-רעכט זאָלען האָבען נאָר די, וועלכע זענען אַלט 24 יאָהר און פּאַסיווו — 30 יאָהר, דאָס אָפּשאַפען די פּראָפּאָרציאָנעלע וואַהלען א. ד. ג. געגען די בעשלוסען ווערט אין דער רעזאָלוציע פּראָטעסטירט און ס'ווערט פערלאַנגט תיכף פונאַנדערצולאָזען דעם סיים און סענאַט און בעשטימען נייע וואַהלען".

אין דער צווייטער רעזאָלוציע ווערט פערלאַנגט אַמנעסטיע פאַר פּאָליטישע אַרעסטירטע, אָפּשאַפען די צאַרישע שטראָף · קאָדעקסען, אָפּשאַפען שטאַנד-געריכטען און טויט-שטראָף.

פון „יענער וועלט"...

אויפ'ן נעגיד-וועג פון דער ווילנער טרופּע.

די „ווילנער טרופּע", וואָס געפינט זיך איצט אויף אַ טורנע אין די שטאָרק-אָרטאָדאָקסישע מיט אונגאַרישער אַסימילאַציע אונטערגעשלאָגענע שטעט פון טראַנסילוואַניע האָט אויסצושטעהן גרויסע צרות. כמעט אין יעדער שטאָט אסר'ן די רבנים יודיש טעאַטער און פערבאָטען צו בעגעהן די גרויסע עבירה פון בעזוכען יודישע טעאַטער-פאָרשטעלונגען.

אָט וואָס ס'שרייבט דער שוישפּילער יוסף קאַמען וועגען דעם ענין:

„אין וועלכער שטאָט מיר קומען, אסר'ט אונז דער רב. דער רבי רופט צוזאַמען אַלע חסידים און זאָגט זיי אָן, אַז מ'טאָר'ן נישט געהן אין טעאַטער, ווייל ס'איז אַ גרויסע עבירה. אין דעבּרעצין איך געגאַנגען הערען, ווי אַזוי מ'אסר'ט. ס'איז אינטערעסאַנט: אין גרויסען רבי'נס חדר האָבען זיך פערזאַמעלט הונדערטער חסידים. ס'איז אַריין דער רבי ווי אַ מלך און האָט געזאָגט: רבותי, מיר האָבען געסט אין שטאָט, יודיש טעאַטער! איהר ווייסט וואָס הייסט יודיש טעאַטער? דאָס הייסט, מען מאַכט טעאַטער פון יודען און דער וואָס קוקט צו, ווי מען מאַכט טעאַטער פון יודען, דער וועט קיין רוה נישט האָבען אויף דער און נישט אויף יענער וועלט".

ווילסט פאַר
ריסטאָראַן-בעזיצער
ריסטאָראַן-בופעטען און אַלע בעצייגונגען מיט פלאַכע און רונדע שטיקלעך פאַר שמאָלע און ברייטע רייסערס צו בעקומען ביי
A. Szlezynger
CEGIELNIANA 66.
869 Telefon 24-49.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטוואָרטען אויף יורידישע אָנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

כופּאָן.
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט"
בעים דערלאַנגען אַנ'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.
גילטיג דעם 14-טען יולי 1926.

1670. אברהם ג ג.

איהר דאַרפט זיך ווענדען צו דער היפּאָטעק מיט די דאָקומענטען, וועלכע בערעכטיגען אייער ירושה · רעכט וועט די וואָקירטע ירושה איבערגעשריבען ווערען אויף אייער נאָמען. אפילו ווען איהר וועט פריהער נישט שליסען דעם ספאַדעק.

1671. אַ לעזער פון וגערוש.

הגם מיר ווייסען נישט וועגען וואָס פאַראַ חוב דאָ געהט, פונדעסטוועגען ראָטען מיר אייך צו פערקלאָגען אין קרייז-געריכט די דעציזיע פון דער היפּאָטעק-פערוואלטונג. פאַר בעשאַרצונגען דעם מלוה.

1672. –לאַזא

דער פאַקט גופא פון נישט אויספיהרען אין אָפּגערעדטען טערמין די בעדינגונגען פון אָפּמאַך גיט נאָך נישט קיין בענייגענדען גרונד דעם גאַנצען אָפּמאַך בטול צו מאַכען מען דאַרף געדענקען, אַז דאָס אַנולירען אַנ'אָפּמאַך צוליב דער שולד פון קאָנטראַ-אַגענט איז די שאַרפּסטע סאַנקציע און דער בער קאָן דאָס געריכט דאָס דאָזיגע מיטעל אָנווענדען נור אין דעם פאַל, ווען עס ווייזט זיך ארויס בולט אז דאָס נישט אויספיהרען די בעדינגונגען פון אָפּמאַך איז געווען אַנ'אַקט פון בפירוש'ע בייזוויליגקייט.

1673. א לאַ אס. פון סט. זא-זשעווסקאַ

דער 1 טייל פון אַרטיקעל 7 פון דעקרעט וועגען לאָקאַטאָרען-שוץ זאָגט. אז דער לאָקאַטאָר איז מחויב צו צאָהלען פאַר די אויסגאַבען לויט געניוע חשבונות וועלכע דאַרפען ווערען פונאַנדערגעלעגט צווישען די איינצעלנע לאָקאַטאָרען פּראָפּאָרציאָנעל צו דער סומע גרונד דירה-געלד, וויפיל יעדער לאָקאַטאָר צאָהלט פאַר זיין דירה. דאָנעבען דער פּונקט צ, 1. טייל פון זעלבען אַרטיקעל זאָגט, אַז די הויז-אינטערעסירטע צדדים קאָנען זיך פערשטענדיגען צו צאָהלען אויפ'ן חשבון פון די אויסגאַבען אַ בעשטימטען פּראָצענט-סוס. אין פערהעלטניש צו דער בעטרעפענדער סומע דירה · געלד. הגם די ווירטסלייט נעהמען פאַר די אויסגאַבען לויט'ן פּראָצענט-סוס פון גרונד דירה-געלד איז אָבער פון ציטירטען אויבען אַרטיקעל גיכער צו דרינגען, אַז דער געזעצגעבער האָט געמיינט דעם פּראָצענט-סוס פון דער לויפענדער סומע דירה-געלד, איידער פון דער סומע גרונד דירה-געלד.

1674. אַ לעזער פון לוטאָמירסקאַ 21.

מיר האָבען שוין איינמאָל געענטפערט, אַז פּרינציפּיעל דאַרף מען נישט בעצאָהלען דירה-געלד פאָראויס. דער הויזווירט קאָן אָבער זיך ווענדען אין געריכט מיט אַ בקשה אין פאַל, ווען דער לאָקאַטאָר האָט שטעהן אין דער וואוינונג וועניג זאַכען, האַלט ביי אַנטלויפען אָדער ער הוט געוויסע גרונדען צום לאָקאַטאָר נישט צו האָבען קיין צוטרוי, אַז מען זאָל איהם צימשפּט'ן דאָס דירה-געלד פאַר'ן לויפענדען קוואַרטאַל תיכף אין אָנהויב קוואַרטאַל. פערשטעהט זיך, אַז וועגען צו'משפּט'ן אין אָנהויב קוואַרטאַל קאָן זיין נור אַ רייד וועגען עצם דירה-געלד אָבער בשום אופן נישט וועגען די הויז-אויסגאַבען.

לעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
בושעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אַבענד

ד״ר וואַליגס	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	4–3
ד״ר לערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	10.30–9 5.30–4
ד״ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	12–10 6–5
ד״ר לוביטש	הויט-און געשלעכט קר.	1–11
ד״ר שמירנפעלד	נערווען און גמיטהן קר.	2–12
ד״ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	2–12.30
ד״ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	3–1
ד״ר בערגסאָן	פרויען און געבורטס-הילף	4–3

מעדיצינישע אַנאַליזען, רענטגען, שטראַלען אַלע אַרטען אַפּעראַציעס. ס'ווערט דורכגעפירט אויף טעלעפאָניש — אויך אויף שטאָט. — צו לאַבאָראַטאָריום מיט ווענדען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אוריך, בלוט. 2120

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ
דענטיסטישער קאַבינעט
עס נעהמען אָן:

ד״ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	9–2 נ. מ.
ד״ר לאַזשינסקאַ סטאַראַשאַלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7.30–3

קינסטליכע ציינער, קראָנען, מאָסטען א. אז. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.
וויזיט 3 זלאָטעס.

28 נאָר 28 נאָר 28
פערקויפט נישט אייער
מעבעל
דיוואַנעס, פעלצען, אַ־צינער, נייי-מאַשינען א.ז.וו. בעפאַר איהר איבערצייגט אייך נישט ביי דער לאַנג-עקזיסטירענדע פירמע
ה. לאָנג, בעלעדיקאַ 28
נאָר איך צאָהל די העכסטע פּרייזען!
בעמ: ביי מיר אויף לאַגער שטענדיג פערשידענע געניצטע מעבעל און גוטען צושטאַנד. פּרייזען בילליגער, ווי אַנדערע!
28 נאָר 28 נאָר 28

וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו!
אין סאַמער יאָז זאָלסטו קומען צו לויפען אין ביוראָ
פעטריקאָווער 18, וואו ס'ווערט ערלעדיגט אלערליי ביטען לויט'ן אוסטאַוו, קלאַוורעכ, זאבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט און פוילען, אַפּעלאַציעס, אַפּאָזיציעס, טראַנזאַקציעס. ריקורסען – וועגן קאָנצעסיעס אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעס אין אַלע פּאָליצײ-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַזיזיעס, קאָרנע סטראַהעס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. 509
שנעל, רעיעל און ביליג!

זכרונות וועגען הרב אלי׳ חיים מייזעל זצ״ל

93 בעאַרבייט ספּעציעל פאַר'ן „נ. פאָלקסבלאַט

אַזוי איז טאַקי געווען, דער רב האָט אויסגעזוכט אַ פּאַסענדען מלמד פאַר די דריי קינדער, וועלכער זאָל זיי אָנהויבען צו לערנען פון אלף-בית. דער זיידע פון די קינדער איז פון דעמאָלט אָן גאַנץ אָפט אַר נגעקומען צום רב, זיך צוגעקוקט צו די יודישע מנהגים און טראַדיציעס און ביי זיך אינדערהיים אַלץ געפּרובט נאָכצומאַכען. ער האָט זיך אויך געדונגען אַ „שטאָדט" אין שוהל, געקויפט אַ טלית, געקומען יעדען טאָג דאַווענען און זיך געלאָזט קאָסטען היבש געלד אין דער שוהל.

די גבאים האָבען איהם נישט געגעבען קיין עליה, ווייל זיי האָבען דעם יוד נישט געוואָלט פערשעהמען. ער האָט נאָך פריהער געהאַט ערקלעהרט, דאָס ער קען נישט קיין עברה.

אַזוי איז פערגאַנגען אַ לאַנגע צייט. די קינדער האָבען זיך בעלערנט דעם אַלף-בית, דערנאָך דאַווענען, און אַזוי זענען זיי געגאַנגען ווייטער און ווייטער ביז זיי האָבען שוין אָנגעהויבען צו פערשטעהן, וואָס דאָס איז אַזוינס אַ יוד און וואָס יודישקייט. דער לאָדזער רב האָט געהאַט השגחה איבער דער ערציהונג פון די קינדער, גאַנץ אָפט זיי אַליין אויסגעהערט און אפילו ווען ס'האָט זיך געמאַכט אַ ביסעל צייט אַליין מיט די קינדער געלערנט.

די קינדער זענען אויסגעוואַקסען און מ'האָט געפּראַוועט בר-מצוות ביי איינעם, נאָכדעם ביי דעם צווייטען און דאַן אויך ביים דריטען. דער אַלטער זיידע איז פאַר נחת יונגער געוואָרען. ער האָט נישט געוואוסט, וואו ער זאָל זיך אַהינטאָן פאַר גליק, ווען ער האָט דערהערט פון די קינדערס מויל אַ יודיש וואָרט אָדער ווער שמועסט נאָך עפּיס פון חומש אָדער פון אַנ'אַנדער ספר איז זיין שמחה געווען גרעניצלאָז. אַזוי זענען אַוועק אַ רייה יאָהרען. דער אַלטער זיידע האָט אָנגעהויבען שוואַכער צו ווערען. די דריי אייניגלעך האָבען טיכטיג געאַרבייט אין געשעפט, וועלכעס האָט זיך גאַנץ גוט ענטוויקעלט. דער אַלטער אַליין האָט שוין צוליב זיין עלטער און שוואַכקייט נישט געקענט טעטיג זיין אין געשעפט. מיט אַמאָל איז דער זיידע נאָר קראַנק געוואָרען און וואָס אַמאָל אַלס ערנסטער. זיין שמחה און גליק איז פערשוואונדען פון זיין פנים און ער איז אַלץ געוואָרען טרויעריגער און טרויעריגער. מיט יעדען טאָג וואָס די כוחות האָבען איהם מעהר פערלאָזען, אַלץ טרויעריגער איז ער געוואָרען, אַלס מעהר האָט דער זיידע געיאָמערט. קיינער האָט ביי איהם נישט געקענט דערגעהן די סיבה פון זיין טרויער און פון זיין יאָמערען.

ווען די דאָקטוירים האָבען ערקלערט, אַז זיינע טעג זענען געצעהלטע, האָט דער אַלטער אָנגעהויבען צו בעטען צוויי פון זיינע גוטע פריינד, דאָס מ'זאָל איהם אומבעדינגט אַוועקפיהרען אין אַ קליין שטעדטעל, ווייל ער וויל נישט שטאַרבען אין לאָדז, נאָר אין אַ קליין שטעדטעל נעבען לאָדז. אַלע פּרובען צו דערגעהן די סיבה פון דעם דאָזיגען פערלאַנג האָבען זיך נישט איינגעגעבען. דער אַלטער האָט נישט געוואָלט געבען קיין שום ערקלעהרונגען און איז געבליבען ביי זיין פערלאַנג.

די גוטע פריינד פון דעם אַלטען האָבען נישט געוואוסט וואָס צו טון און וויסענדיג, אַז דער רב אינטערעסירט זיך שטאַרק מיט דעם קראַנקען און מיט זיינע צוויי אייניקלעך, זענען זיי אַוועק צום רב, כדי צו פרעגען אַנ'עצה. דער רב האָט אויך נישט געקענט פערשטעהן וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך. דאָך איז שוין געווען פאָראויסצוזעהן, אַז עס איז אַ וויכטיגער ענין. דער רב האָט אויך נישט געוואָלט, אַז דער אַלטער, וועגען וועלכען עס איז געווען בעוואוסט, אַז ער לעבט מיט אַ סוד אין זיך, זאָל דעם סוד מיטנעהמען מיט זיך אין קבר, און איז גלייך אַוועק צום קראַנקען.

ביים אָנהויב פון געשפּרעך האָבען דער קראַנקער אויך נישט אַפילו פאַר'ן רב געוואָלט ערקלעהרען די סיבה פון זיין פאָרשלאַג. ער האָט נאָר געזאָגט, אַז ער וויל נישט דאָס אין זיין לויה זאָלען אַנטייל נעהמען יודען און די הויפּזאַך וויל ער נישט, אַז זיינע אייניקלעך זאָלען זעהן זיין לויה.

דעם לאָדזער רב האָט מען מעהר נישט געדאַרפט גאָרנישט דערצעהלען. ער האָט שוין געוואוסט, וואָס דאָ קומט פאָר, דאָך האָט ער די ווידוי געוואָלט אַרויסבעקומען פון דעם אַלטען אַליין, כדי זיך קלאָהר צו קענען אָריענטירען, ווי מ'דאַרף זיך נוהג זיין מיט איהם אַליין און דערנאָך מיט די אייניקלעך זיינע, וועלכע זענען געוואָרען זעהר אָרענטליכע יודישע און איידעלע יונגעלייט. דער רב האָט דעריבער נישט אויפגעהערט דעם קראַנקען נאָכצופרעגען פאַרוואָס ער וויל נישט שטאַרבען אין לאָדז.

(פאָרטזעצונג קומט)

אַדוואָקאַטען, פּראָפעסאָרען, דאָקטוירים א. א. וו.

אַ בריף פון גאַליציען פון מ. העלער.

איבערגעדרוקט פון „פ. רעגע־טס" מיט דער ערלויבניש פון מחבר.

הויכגעשעצטער רעדאַקטאָר

איהר ווילט אַז איך זאָל אייך שרייבען הומאָרעסקעס און הומאָרעסקעס און פעליעטאָנען און שפּאַסען און נאָך אַזעלכע זאַכען און איך וויל אייך יעצט שרייבען אַ בריף. אַ בריף פון גאַליציען. נישקשה, איך מעג זיך אַמאָל פּערגינען צו שרייבען אַ בריף אויך, און בפרט נאָך פון גאַליציען. איך וועל אייערע שטענדיגע קאָרעספּאָנדענטען נישט נעהמען אין ווייל איהר האָט, קיין עין הרע, אַ סך גאַליציאַנער און אַמעריקא מיט פערבאַנדען, מיט חברות, זאָלען זיי אַ מאָל האָבען אויך אַ גרוס פון מ־ר, דעם טונקעלען.

איך בין יעצט אין גאַליציען. איך מאַך דאָ אַ רייזע. און איך מוז אייך זאָגען, אַז פאַר מיר איז דאָס אַ גע־שעהעניש. פאַר מיר, דעם ליטוואַק, איז גאַליציען געווען אַ פרעמד לאַנד, אַ ווייט נאָך נישט אויסגעפאָרשט לאַנד. פאַר מיר האָט דאָס וואָרט גאַליציאַנער בעקלונגען אַלץ איינס ווי אַמעריקאַנער, אַפריקאַנער, מאַלבעדאַנער. איצט בין איך דאָ אין דער „עסטרייכער סיביריען", ווי מען רופט עס, און שטודיר דאָס לאַנד און איהרע איינוואוינער, די גאַליציאַנער.

דריי שבטים זענען פאַראַן אין דעם יודישען פאָלק: ליטווישע יודען, פּוילישע יודען און גאַליציאַנער יודען (אַחוץ די קלענערע שבטים: ווי אייערע „יהודים" „הבימה"־אַרטיסטען, מאָדערנע דיכטער, „תרבות־ניקעס" און די „שמשים פון די טעמפּעל ס־נאַגאָגען").

און ווייסט איהר, וואָס איך האָב אויסגעפונען? אַז אָט די אַלע דריי שבטים זענען אַזוי ענליך איינער צו דעם אַנדערען, אַז עס לאָזט ממש אָן אַ שרעק. אַלע גלייך זעהען זיי אין דר'ערד. ווער מיט אַן אייל טיפער, ווער מיט אַן אייל העכער, אָבער אַלע גלייך זענען זיי אויף צרות.

נישט מעהר דער דיאַלעקט, די אויס־שפּראַכע, איז אַ ביסעל פערשידען. דער ליטוואַק זאָגט פשוט: איך בין אויף „צאָרעס", דער פּוילישער יוד זאָגט: „יאַך בין אויף צורעס" און דער גאַלי־ציאַנער רעדט אַ ביסעל דייטשמעריש: „איך בין אויף צאַרעס".

די זעלבע אָרעמקייט און דחקות ליטוואַקעס, פּוילישע און גאַליציאַנער — אָרעם און אָרעם איז עס איין גרויסער דלות.. און ביי אַלעמען גלייך דאַרט דער מח — פרנסה. ביי דעם ליטוואַק — „פּרנאָסע", ביי דעם פּוילישען יודען — „פּינוסע" און ביי דעם גאַליציאַנער יודען — „פּאַרנאַסע".

ביי אַלעמען גלייך דרעהט זיך עפּעס אויפ'ן קאָפּ — ביי דעם ליטוואַק — אַ קאַשקעט, ביי דעם פּוילישען — אַ קליין היטעלע און ביי דעם גאַליציאַנער — אַ קיילעכדיג קאַפּעליושעל.

אומעטום די גרויסע צאָהל לופט־מענשען און לעדיגגעהער. ווער מיט אַ שטעקעלע, ווער מיט אַ שירעם און ווער מיט אַ פּאַראַסאָל. און דער אימפּעט איז אויך אַ ביסעל פערשידען. דער ליטוואַק איז אַ לעדיג פליהער, דער פּויליש'ער — אַ לעדיג־לויפער און דער גאַליציאַנער — אַ לעדיג־געהער, אָדער ריכטיגער געזאָגט — אַ לעדיג שפּאַ־צירער.

פאַרסט איבער די גאַליציאַנער שטעדטלעך און די ווערסט נתפעל ווי די אַלע שטעטלעך זענען ענליך צו די ליטווישע און פּוילישע שטעטלעך, און דו ווייסט נישט פאַרוואָס הייסט אָט די שטעטעל בראָדי און די פּינסק; די ביטשוטש און די באַראַנאָוויטש; די טשאָרטקאָוו און די סאָכאַטשאָוו. די זעלבע פּלאַטשע, דער זעלבער מאַרק, די זעלבע קרעמלעך מיט אַ סך פליגען און פערניוויריטע קרעמער; אפילו דער זעלבער קראַנק אומעטום בעדריל; די זעלבע חברות, פּאַרטייען, מחלוקות — הכלל, אַלץ דאָס זעלבע, ס'זאָל נאָך פעהלען אַ האָר.

עס איז גאָר נישט צו פערשטעהן, פאַרוואָס אַ גאַליציאַנער שעמט זיך מיט זיין גאַליציען. איך האָב קיינמאָל נישט געזעהן, אַז אַ גאַליציאַנער זאָל זיך בעריהמען און זאָגען מיט'ן פולען מויל: עך בין אַ גאַליציאַנער! ווער רעדט גרויסען זיך מיט זיין גאַליציא־נער אַנשטאַמונג איז שוין אַפּגערעדט. אַ גאַליציאַנער וועט אייך זאָגען אַז ער איז אַן עסט־ייליער, אַמאַריאַר, אַ וואַנגער, אַ טערק, אַ שוועד, אָבער קיינמאָל נישט, אַז ער איז אַ גאַליציאַנער. מיר אונז דערצעהלט מען אַפילו פאַלגענדען שפּאַס:

אַ גאַליציאַנער יוד איז אַמאָל אַוועק־געפאָהרען קיין אַמעריקא, אַראָפּ פון שיף און איז פערפאָהרען אויף אַן אַכסניה. דער בעל אכסניה האָט ביי איהם גע־פרעגט „פון וואַנען איז אַ יוד?" האָט דער גאַליציאַנער זיך, ווי דער שטייגער, בעשעהמט זאָגען, אַז ער איז אַ גאַליציאַנער און האָט געענטפערט: „עך בין אַ אונגאַרישער יוד". דער בעל־אכסניה, וועלכער איז גראָד אַליין גע־ווען אַ אונגאַרישער יוד, האָט זיך זעהר דערפרעהט מיט זיין לאַנדסמאַן און האָט זיך געווענדעט צו איהם אויף אונגא־ריש: איך בין זעהר צופרידען צו זעהן ביי מיר אין שטוב מיינעם אַ לאַנדסמאַן. פון וועלכער שטאָט קומט איהר? דער גאַליציאַנער האָט אויסגע־שטעלט אַ פּאָר אויגען: „ע, חכם, ערשט געכאַפּט בין איך פון שיף אַראָפּ און שוין ווילט איהר איך זאָל פערשטעהן ענגליש?"

פערשטעה איך טאַקי נישט, פאַרוואָס דער גאַליציאַנער שעהמט זיך מיט זיין גאַליציען. אדרבה, ווי איך געפין, איז דער גאַליציאַנער דוקא אַ פריינדליכער און אַ צוגעלאָזטער מענש. כמעט אַזוי ברייט־הערציג און פריינדליך, ווי אַ רוסישער יוד.

די געזאָגט, קיין גרויסען אונטערשיד צווישען די ליטווישע און פּוילישע און גאַליציאַנער יודען האָב איך נישט בע־פונען. נ־עט מעהר גאַליציען האָט דאָך איהר ספּעציעלע אינדוסטריע, איהר ספּעציעלע אויסאַרבייטונג און פאַברי־קאַציע

דאָקטוירים, נאַפט און רביים

דאָקטוירים. גאַליציען האָט שוין לאַנג אַ שם אויף דער וועלט מיט איהרע דאָקטוירים. „גאַליציאַנער דאָק־טוירים". דאָ אין דעם לעמבערגער געגענד ווערט דער דאָזיגער מין סחורה פאַבריצירט און אויסגעאַרבייט אויפ'ן גרויסען שטייגער. איך האָב אַלץ גע־בעטען, מען זאָל מיר ווייזען, ווי אַזוי דער דאָזיגער פּראָדוקט ווערט אויסגע־אַרבייט, צי דורך פאַרע, צי דורך עלעק־טריע צי אפשר איז עס גאָר האַנד־אַרבייט. האָט מען מיר אָבער נישט געוואָלט ווייזען. איך האָב שוין געזע־העז, ווי אַזוי מען מאַכט גלאָז, שוועי־צער קעז, דאַרע קישקע; ווי מען מאַכט פּאַליטיק, סיגאַרעטען, שמאָרוידלעך, נאָר איך האָב קיינמאָל נישט געזעהן ווי מען מאַכט גאַליציאַנער דאָקטוירים.

אַ פאַקט איז, אַז דער דאָזיגער מין סחורה ווערט דאָ אויסגעאַרבייט אין אַ גרויסער מאָס. נישט נאָר פאַר'ן אייגע־נעם געברויך, נאָר אויך פאַר עקספּאָרט. דאָ ווערט די דאָזיגע סחורה פּראָדוצירט, סאָרטירט, געפּאַקט און פאַרשיידענע־שיקט אויף אַלע מערק פון דער וועלט.

איצט אָבער איז אויך אין דער דאָ־זיגער דאָקטוירים בראַנזשע אַ גרויסער קריזיס. עס פעהלט זיך אַן איבערפלוס, אַן איבער פּראָדוקציאָן. און דעריבער זענען די לעמבערגער גאַסען און קאַפע־הייזער איבערפילט מיט דעם דאָזיגען מין.

אַזוי, למשל, ווען איהר שטעלט זיך אַוועק אויף לעמבערגער גאַס און גיט אַ רוף: הער דאָקטאָר! קעהרען זיך צו אייך אום אַלע מאַנספּערשוינען וואָס געפינען זיך אויף דער גאַס און אַפילו די קוטשערס פון די דראָזשקעס..

גאַליציאַנער האָבען בכלל ליב צי־טולירען יעדען איינעם מיט אַ הויכען נאָמען. אַזוי, למשל, שוסטערלעך און בריוועלעך מיט אַ וואָקאַטען, פּראָ־פעסאָרען. מאַגיסטערס און הויפטזעכליך מיט רעדאַקטאָרען. אַזוי, למשל, קענט איהר הערען ווי איינער רופט צו אַ יונגעל וואָס פערקויפט צייטונגען:

— עי, פּאַניע רעדאַקטאָר! גיט אַהער אַ צייטונג.

אין דאָך, נישט קוקענדיג אויף דער גרויסער צאָהל דאָקטוירים, אַדוואָקאַטען, פּראָפעסאָרען און רעדאַקטאָרען, מוז מען זאָגען, אַז גאַליציען איז דאָך אַ גאַנץ געבילדעטס און קולטורעל לאַנד.

נאַפט. די צווייטע פּראָדוקציאָן פון גאַליציען איז נאַפט. די דאָזיגע אינ־דוסטריע איז קאָנצענטרירט הויפּטזעכליך אין די געגענדען פון דראָהאָביטש, סטרי, באָריסלאַוו, איבערהויפּט באָריסלאַוו, די שטאָט פון נאַפט־קוואַלען. דאָס איז אייגענטליך נישט קיין שטאָט, נאָר אַ גרויסע פּאַס נאַפט און זומפּען, אַרום וועלכע עס דרעהען זיך און האַנדלען גאַנצע מחנות שמוציגע, פערשמירטע און פּעריקעטעס בעשעפטיגטע, וואָס ווען זיי וואַשען זיך אַרום אַמאָל אַ יום־טוב, דערקענט מען ערשט אַז דאָס זענען מענשען־קינדער.

אָט צו דעם גרויסען פּאַס נאַפט און זיצענדיג האָבען זיך צוגעטוליעט די אַלע וואָס מאַכען פון איהם אַ לעבען, אַנהויבענדיג פון די אָרעמע „שמאָצקער" וואָס שמאָצקען אויס דעם אָפּפאַל נאַפט פון די רינשטעקלעך מיט אַזעלכע בע־זימלעך, און מאַכען דערפון אַ לעבען ביז צו די נאַפט־מאַגנאַטען, וואָס פּאָמ־פּען אויס הונדערטער וואַגאָן נאַפט טעגליך און מאַכען אויך אַ שעהן לעבען.

אַז מען קוקט אויף די נאַפט שטאָט באָריסלאַוו, קומט נישט ווילענדיג אויפ'ן געדאַנק די מאַנופאַקטור שטאָט לאָדז. דאָרט, אין לאָדז, מוז יעדער פאַברי־קאַנט האָבען אַ קוימען אין הימעל און דאָ מוז יעדער פאַבריקאַנט האָבען אַ לאָך אין דער ערד. און פּונקט ווי דער קוימען אין לאָדז מוז רויכערן, אַזוי מוז דאָ די לאָך טריפען מיט אייל. און וועה איז צו דעם קוימען, וואָס הערט אויף צו רויכערן און וועה איז צו דער לאָך, וואָס הערט אויף צו טרי־פען...

יעצט איז, ווי דאָ אַזוי דאָרטען אַ גרויסער קריזיס. אין לאָדז רויכערן נישט די קוימענס און דאָ טריפען נישט די לעכער און עס קומט אויס, אַז דער לאָדזער פאַבריקאַנט האָט זיין קוימען אין דר'ערד, און דער באָריסלאַווער זיין לאָך אין הימעל.

איצט, די דריטע אויסאַרבייטונג אין גאַליציען — רביים. נאָר וועגען דעם — אין אַ צווייטען בריף.

אין וואַלד פון ליידענשאַפטען.

(ראָמאַן).

(293

קאַפּיטאַל 67.

די שטראָף.

אין איינעם פון די אַלטע קליינע צימערלעך פון אהרן פראַנק'ס שטיבעל איז געזעסען פראַנק אַליין און פּיעטראָ לאַס־קאַרע.

אויפ'ן טיש זענען נאָך געשטאַנען רעשטלעך פון אַ בעשיי־דענעם וואָונדערברויט, אַ בייכיג פלעשל מיט בראָנפען און צוויי גלעזער.

פּיעטראָ לאַסקאַרע האָט די גאַנצע צייט פלייסיג גע'כוס'עט

אהרן פראַנק איז אויפגעשטאַנען פון זיין אַלטען געפלאַכ־טענעם שטוהל, צוגעגאַנגען צו דער טיר, און זיך צוגעהערט; פון דאָרט איז ער אַוועק צום פענסטער, אַרויסגעקוקט, וואָס אין דרויסען טוט זיך, און דערנאָך מיט אַן אונצופרידענע העויה זיך געווענדעט צום איטאַליענער:

— עפּיס אַ מאָדנע זאַך, פּיעטראָ, וואָס דיין ווייב איז נאָך נישטאָ צוריק! אָט זיצעסטו, טרינקסט און ושליאָכעסט, דו קאָנטסט דיך גאָר נישט אָפּרייסען פונ'ם בראָנפען, און פאַר לוסיעלאַ'ן אַרט דיר גאָרנישט!

— כאַפּט זי דער טייוועל — האָט אַרויסגעברומט פּיעטראָ, האַלב שיכּור — וואָס געהט זי מיך אָן? זי וועט זיך געפינען די מצאצע, איהר מעגט רוהיג זיין! קיינער וועט זי ביי מיר נישט צונעהמען; און אויב עמיצער זאָל עס אַפילו יאָ טון, וועט ער זי פלינק אָפּקוואָרפען!

— און וואָס וועט זיין, אויב זי איז אַוועק אַרויסצוגעבען אונזער געהיימניש? — האָט ביין אַרויסגערעדט פראַנק, ציטער־דיג זיך ביי דער שיטערער באָרד — וואָס וועט זיין, אויב זי איז אַליין אַוועק אָפּמאַכען ס'געשעפט מיט'ן גראַף באַטיאַני? איך גלויב קיינעם נישט, און עס פערדריסט מיך שוין זעהר, וואָס איך האָב אייך אויסגעגעבען די געהיימניש, אַז איך האָב דאָ ביי זיך אין קעלער די פרוי לאָראַ!

— מעגסט זיין רוהיג! — האָט זיך פּיעטראָ אָנגערופען, אויסטרינקענדיג אַ גלאָז בראָנפען — זי וועט אונז נישט פעראַ־טען! מיר מעגען זיין זיכער, אַז זי וועט אונז נישט פערשיטען פאַר קיין שום געלד! דאָ, אין פּראַג, אין דער גרויסער שטאָט, פערשטעהט איהר מיך, אינטערעסירט איהר יע־דער קלייניגקייט! זי איז נייגיריג, ווי יעדע פרוי, און מסתּמא, שפּאַצירט זי זיך יעצט אַרום לעם די פענסטער־געשעפטען, וואו זי קאָן זיך אַודאי נישט זאַט אָנקוקען אויף די בונטע מונדירען פון די זעלנער! אַלע פרויען זענען איינע צו די אַנדערע ענליך! פון מיליטערישע מונדירען ווערען אַלע שיער משוגע!

פראַנק האָט זיך אַ ביסעל בערוהיגט, זיך איינגעזעצט אין שטוהל, און אַ טרונק געגעבען פון זיין גלאָז

— נו, עס איז שוין צייט! — האָט ער אין אַ ווייל אַרום אַ זאָג געטאָן — דו וועסט איצט אַזוי גוט זיין צוגעהן צום גראַף באַטיאַני און איינלאַדען איהם אַהער, אויב ער האָט חשק זיך צו זעהן מיט לאָראַ פאַן בערגען! איך גופא קאָן, צוליב געוויסע טעמים צו איהם נישט געהן. דו וועסט זאָגען דער וואַך, אַז דו האָסט געבראַכט אַ וויכטיגע ידיעה וועסט זאָגען, אַ שטייגער, אַז דו האָסט געוואוינט אין אַ כאַטע ביים ברעג טייך, האָסטו, הייסט עס, געזעהן פערשידענע איבערגרופּירונגען פונ'ם פּרייסישען מיליטער. אַז דו וועסט אַזוי זאָגען, וועט מען דיך געוויס אַוועקפיהרען צו דעם גראַף באַטיאַני. ווען דו וועסט מיט איהם בלייבען אויג־אויף־אויג, וועט שוין גענוג זיין, דו זאָלסט נאָר אַרויסרעדען „לאָראַ פאַן בערגען", און דאַן וועסטו זיך איבער־צייגען, אַז פון דעם דאָזיגען פערליבטען שוטה וועט נישט שווער זיין צו אַרויסבעקומען אַ צוואַנציג טויזענד גילדען פאַר דער פרוי, נאָך וועלכער ער יאָגט זיך שוין אַרום שיינע עטליכע יאָהר!

פּיעטראָ לאַסקאַרע האָט זיך אויפגעשטעלט.

— אַ שיינע מעשה! — האָט אויסגעשריען פראַנק — האָסט אַ ביסעל איבערגעבראַכט די מאָס מיט'ן טרינקען, און וועסט נישט קאָנען איבערגעבען דאָס, וואָס מען דאַרף!

— האַלט ס'מויל פאַרכוואַטער יוד! — האָט דער איטאַלי־ענער אויסגעשריגען — אויב איך האָב אַראָפּגעלאָזט אַ פּאָר גלעזלעך, איז עס אַ נאַרישקייט! ווי נאָר איך וועל אַרויס אויף דער פרישער לופט, וועט מיר די גאַנצע שכרות אויסגעוועפּט ווערען! איך קאָן דיר פערזיכערען, אַז אין אַ שעה אַרום וועל איך דאָ־אַהער אַראָפּברענגען דעם גראַף! איבעריגענס, האָב איך מורא, אַז ער קאָן זיך גאָר אָפּזאָגען צו קומען אין דיין הויז, וואָס געפינט זיך אין געטאָ! ער וועט מורא האָבען, אַז מען וועט איהם דערקענען! איך מיין עפּיס.. אַודאי איז פאַר דעם גראַף באַטיאַני נישט קיין איבעריגער כבוד צו זיין בעקאַנט פערזענליך מיט דעם יוד אהרן פראַנק!

— ביזט אַ טיפּוש, און גאָרנישט מעהר! — האָט ביין גע־ענטפערט פראַנק — שוינ'ושע מיינסטו, אַז איך האָב עס נישט געהאַט אין זינען? איך האָב עס שוין אַזוי צוגעגרייט, אַז דעם קאָמענדאַנט וועט קיינער נישט דערקענען, און ער וועט אָנקו־מענדיג אַהערצו נישט ווענדען אויף זיך קיינעמס אויפמערקזאַמ־קייט!

מיט די דאָזיגע ווערטער איז פראַנק צוגעגאַנגען צו אַן אַלטען קופערט און אַרויסגענומען פון דאָרט אַ פּעקעל, איינגע־וויקעלט אין פּאַפּיר און איבערגעבונדען מיט אַ שטריקעל.

— אָטאָ דאָס נעהם מיט זיך, פּיעטראָ! — האָט ער געזאָגט איבערגעבענדיג דעם איטאַליענער דאָס פּעקעל — איך שיק דאָ פאַר דעם גראַף באַטיאַני אַ יידענעם כאַלאַט מיט אַ יודיש היטעל און אויך אַ פאַלשע געלע באָרד. זאָל ער דאָס אַלץ אָנטון אויף זיך, און קומען צו מיר איינער אַליין, אָהן דיר! אַנדערש קאָן ער נאָך, חלילה, ווענדען אויף זיך די אויפמערקזאַמקייט פון זיי־טיגע מענשען, און די זאַך קאָן אַדורכפאַלען, ווען מען וועט דיך, אַ פרעמדען, זעהן אַרומגעהן מיט עפּיס אַנ'אומבעקאַנטען יודען!

— און וואו זאָל איך זיך אַהינטאָן? — האָט פּיעטראָ מיט פערדראָס אַ פרעג געטאָן — עס ווייזט זיך מיר אויס, אַז דו קלויבסט זיך מיך אָפּצונאַרען!

(פאָרטזעצונג קומט)

בריליאנטען נאלד, קינסטליכע צייהן אויך צובראכענע ביזשוטעריע קויפט און צאהלט פאלע ווערט
ראמבארד-קוויטען!
I. FIJAŁKO, Piotrkowska 7, tel. 31-46

פרייזען ביליגער בעלעגענהייטליכער אויספערקויף פון געקויפטע זאכען. 716

איך זוך א פערזאן
מיט א נאמען **פ. וואלף**

זי א געשעפטס-איבערנעהמונג. מאכקענטניש און קאפיטאל ניט נויטיג. אפערטען אין אדם. פאר „ב. ג."

וויכטיג פאר פריזיער-אנשטאלטען!
כ'מאך בעקאנט, אז אין מיין פערפומעריע-געשעפט איז צו בעקומען קעמיש און בלומען-וואסערן נור פאר 5 זל. א ליטער, וועזעלין 3.50 זל. ווי אויך אלע קאסמעטישע ארטיקלען פאר פריזירערס.

י. דרוקער, זאווארזשא 11.

רענטגענ-אינסטיטוט
מיט אהענט-פעקטעה אונטער ראמען-טענער-קאבינע ...

לעטשניצע פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראבאוסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	3-2 11-10 $7^1/_2-6^1/_2$
ד"ר רושאנער	הויט-און געשלעכט קר.	11-10 2-1
ד"ר גאלדשטיין-פאַק	אויגען-קראנקהייטען	8-7 2-1
ד"ר יוסטמאן	נערווען-קראנקהייטען	7-8 1-12
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	5-4 12-10
ד"ר פאפירני	פרויען-און געבורטס-הילף	6-5 1-11$^1/_2$
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייטען	2-1.ז 4-3
ד"ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר	7-5$^1/_2$ 1-11
ד"ר סטופעל	רענטגען	12-10 6-4
ל. פרוסאק	צאהן-ארצט	10-2
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	7-4

צאהן-פונדהיילונג, בעלייכטונגען, קראנען, פאמפען, א או. ו. בײ דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט-קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שוואנגער. אויספיללונגען גענען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכם.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיט אין דער שטאט.

Dr. med. M. GLAZER
ul. ZIELONA Nr. 6

הויט- און ווענערישע קראנקהייטען.
נעמט אן פון 8—10, 12—2 און 7—8 אוו. 589

Dr. Robinzon
פאדעמביע
ארדינירט — און —
ווילא קאוואלסקי.

Dr. Adam GROSGLIK
27 Aleje Kościuszki 27.

הויט און ווענעריש קראנקהייטען.
רענטגען און ליכט - היילאינסטיטוט.
נעהמט אן פון 4 ביז 7 אין אוונט. 111

Dr. med. H. BERGSON
אקושער-גינעקאלאג
האט זיך איבערגעצויגען אויף
וואלטשאנסקא 16 טעל. 10-26.
נעמט אן פון האלב 6 ביז האלב 7 אוונט. 117

שאמאט-איוועז
אויסארבייטונג פון
און איבערטראגונג רייטער-נאס 29
האט ערעפענט א פיליע אויף לוטאמירסקא 7.
אינהאבער: ה. בראנדט. 700
בעטנ ס'ווערען אנגענומען אלע ארט רעפאראטורען און פרוואט-ארבייט

יעדער איינציגער האט זיך איבערצייגט, אז פאר
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, ניי מאשינען, גארדעראבען א. ז. וו.
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן נאווטאוויטש 19
(הויף)
אין מעבעל-געוועלב (גרויס-וואונונג שפעקולאנטען 29 ביי מיר איז שטענדיג פארראט. גינציגסטע מעבעל צו פערקויפען) 374

לעטשניצע (פאר קומענדע קראנקע)
„SALUS"
פון דאקטוירים ספעציאליסטען און ערצטליך דענטיסטישער קאבינעט
גלובנא 41 טעל. 46-65.
איז טעטיג טעגליך פון 9 פריה ביז 8 אוונט, זונטאג — פון 9 פריה ביז 2 נאכמ.

ד"ר ז. ראקאווסקי	אויערן האלז און נאז-קראנקהייטען	פון 1 — 12
ד"ר לאנדקאף	אינערליכע קראנקהייטען	פון 1 — 2 און פון 5 — 7
ד"ר דינענזאהן	קינדער-קראנקהייטען	פון 11—12 און 4.30—6
ד"ר וויים	כירורגישע קראנקהייטען	פון 1—2 און פון 6.30—7.30
ד"ר שמערלאווסקי	פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע	2.30 — 3.30, 5.30—6.30 זונטאג פון 12—1
ד"ר ווילבערשראם	הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה	פון 11.30—1 און 7—8
ד"ר גאלדבערג	אויגען-קראנקהייטען	פון 10.30 - 12.30
ד"ר גאלדרינג	אינערליכע קראנקהייטען	פון 11—12 און פון 3—5
צאהן ארצט פרוי לאנדקאף סט. גאלדבערג	צאהן-און מויל קראנקהייטען	9.30—12 און פון 4—7 12—2 און פון 7—8

אפעראציעס, איינשפריצונגען, פאקען-שטעלען, אלעריי אנאליזע, (ווי אורין, פלעגמא, בלוט אז"וו) דורכלייכטונגען און רענטגען א יפ נאהמען. קורס פאר שוואנגער. נעבורטס-הילף בעראטונגען פאר מוטערס. קינסטליכע ציין, קראנעס, גאלדענע בריקען, פלאמבען א. אז. וו.
ספעציעלע קורסען פאר שוואנגער
וויזיטען אין שטאדט.

א פראנט-
געוועלב
אויף דער אלטשטאדט קאמפלעט איינגעארדנעט בעצאהלט ביז 31 גרודזשען ד. י. איז צו פערקויפען; פאר 1.600 זלאטעס צו ערפאהרען פלאץ-וואלנאשטש נומער 2.
„Naftopol", tel. 42-05.
פערמיטלער געוועזען. 718

אשטעפער-געזעלען
(א נייאטער) ווערט פון זאפארט געזוכט ביי ה. גוטמאכער, קאנסטאנטינער 41.

הלעפסידרעס
ווערען אין פערלויף פון איין שטונדע אויסגעפערטיגט און אויס געקלעפט אין אלע גאסען דרוקערייע פון „נייעם פאלקסבלאט"
פעטריקאווער 21

OGŁOSZENIE.
Magistrat m. Łodzi ogłasza konkurencję na dostawę około **750 m. sześc.**
kostki drewnianej
do brukowania ulic miejskich.

Warunki techniczne dostawy są do przejrzenia w biurze Oddziału Komunikacji codziennie od godz. 10.30 do godz. 13.30.

Oferty w zapieczętowanej kopercie z napisem „Oferta na dostawę kostki drewnianej" należy składać w Oddziale Komunikacji do dnia 22 lipca 1926 roku godz. 12, w którym to dniu nastąpi otwarcie ofert.

Wadjum w wysokości 2% oferowanej sumy dostawy w gotówce należy składać w Głównej Kasie Miejskiej.

Magistrat zastrzega sobie prawo wyboru oferty, jak również nieprzyjęcie żadnej.— 712

Łódź, dnia 12 lipca 1926 roku

Magistrat m. Łodzi.

וויכטיג פאר לעטניקעס!
בעפאר איהר געהט קויפען, איבערציינט אייך, — דאס נאר אין דער פאבריק
ש. שווארצאווסקי
24 פולנאצנא 24
בעקומט איהר שטעטס אויף לאגער אין גרויסען אויסוואהל:
פאטענטירטע פעלד-בעטען פון דער בעוואוסטער מארקע „Palma-Patent" מיט א גאראנטיע אויף 3 יאהר,
מעטאל-בעטען, לע שאהעס, האמאקעס, קינדער-בענקלעך, קינדער-שפאציר-וואגענס צו **60** זל.
פעלד-בעטען מיט ווענטלעך צו **18** ז'.
אלעס צו קאנקורענץ-פרייזען!

ראטעוועט דאס געזונד!
די גרעסטע וועלטליכע מעדיצינישע פערזענליכקייטען האבען בעשטעטיגט, אז
75 פראצ. קראנקהייטען שאפען זיך פון עצירות.
א קראנקער מאגען איז די הויפט-סיבה פון די פערשידענסטע קראנקהייטען, פעראונרייניגט דאס בלוט און שאפט א שלעכטע שטאף-ווערקסלונג.
די בעוואוסטע פון 48 יאהר אויף דער גאנצער וועלט
ZIOŁA z GÓR HARCU D-ra Lauera
ווי עס האבען בעשטעטיגט די פראפעסארען פון בערלינער אוניווערזיטעט ד"ר פ. לעידען, ד"ר מארטין, ד"ר האפלעטער און א סך אנדערע בעריהמטע דאקטוירים, זענען אן אידעאל-מיטעל אויף געזונד צו מאכען דעם מאגען, פערניכטען דאס עצירות (פערהארטונג), זענען דאס אונפערטרעטבארסטע רייניגונגס-מיטעל, פערלייכטערן די פונקציע ביי די פער- דייאונגס-ארגאנען, פערשטארקען דעם ארגאניזם און ערוועקען אן אפעטיט.

Zioła z Gór Harcu D-ra Lauera פערניכטען דאס ליידען אויף דער לעבער נירען, גאל-שטיינער, העמארוידען, רעומאטיזם און ארטרעטיזם, קאפוועהטאג, אויסשלאג און לישאיעס.

Zioła z Gór Harcu D-ra Lauera זענען בעשענקט געווארען אויף די דאקטוירים-אויסשטעלונג מיט אויסצייכנונגען אין גאלדענע מעדאלען אין פאריז, בערלין, רוים, לאנדאן און א סך אנדערע שטעדט. טויזענדער דאנקזאגונגען האט בעקומען ד"ר לאוער פון אויסגעהיילטע פערזאנען.

פרייז פון א האלבע שאכטעל 50 ג, דאפעלטע שאכטעל 2.50
פערקויף אין אפטייקען און אפטייק-סקלאדעס
בעמערקונג: היט אייך פאר אהננווערטיגע נאכמאכונגען.
רעפרעזענטאנט אויף פוילען: Józef Grossman, Warszawa, Chmielna 49

מיט 25% ביליגער

קויפט מען נור ביי מיר אלער ארט סיסטעמען ערשט-קלאסיגע שרייב-מאשינען: נייע ווי אויך געלעגענהייט-ליכע. ס'ווערען אויך געקויפט און אויסגעטוישט אלטע מאשינען, מאשמעס, קאפיעס און אלע אנדערע מאשין-צובעהער. רעפעראציע-ווארשטאט פאר אלע סיסטעמען. ס'ווערט אויך אויסגעלערנט מאשין-שרייבען.
ADOLF GOLDBERG אנדרושעווא 1 — 1-טער שטאק טעלעפאן 37-54

אבאנעמענטס-פרייזען: [illegible]

אנאנסען-פרייזען: [illegible]

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Cżcionkami i drukiem „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.